

บุคคล องค์กร หรือหน่วยงานใด ต้องการสั่งซื้อหนังสือเล่มนี้จำนวนมากในราคาพิเศษ
สั่งซื้อโดยตรงได้ที่โพสต์บุ๊กส์สำนักพิมพ์

136 ถนน ธารนอง เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110

โทร. 0-2240-3700 ต่อ 1655, 1459 อีเมล : postbooks@bangkokpost.co.th

นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน The Airport Economist

ทิม ฮาร์คอร์ต เขียน

สุภากรณ์ กาญจนวีระโยธิน, ษัยธวัช บุญจุมบั้น แปล

นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน ● สุภากรณ์ กาญจนวีระโยธิน, ชัยธวัช บุญจวบ *แปล*

จากเรื่อง The Airport Economist

Copyright © 2008 by Tim Harcourt

Published by arrangement with Allen & Unwin

83 Alexander Street Crown Nest NWS 2065 Australia

Thai Language Translation copyright © 2011 by The Post Publishing Public Company Limited

Through Silkroad Publishers Agency Co., Ltd.

ลิขสิทธิ์ภาษาไทย 2554 : โพสต์บุ๊กส์

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ISBN 978-616-7061-95-5

พิมพ์ครั้งที่ 1 : โพสต์บุ๊กส์, กุมภาพันธ์ 2554

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ฮาร์คอร์ต, ทิม.

นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน = The Airport Economist.-กรุงเทพฯ : โพสต์บุ๊กส์, 2554.
280 หน้า : ภาพประกอบ.

1. การค้าระหว่างประเทศ. 2. ประวัติศาสตร์สังคม. I. สุภากรณ์ กาญจนวีระโยธิน,
ผู้แปล. II. ชัยธวัช บุญจวบ, ผู้แปลร่วม. III. ชื่อเรื่อง.

382

ISBN 978-616-7061-95-5

ราคา 220 บาท

บรรณาธิการบริหาร : ภาณี ลอยเกตุ
ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร : จันทิพร รักแก้ว
บรรณาธิการพิเศษ : เพชรภี ปิ่นแก้ว
พิสูจน์อักษร : วันปิยะ ภูประเสริฐ
ออกแบบปก : พิมพ์สวัสดิ์ ทิมมพร
รูปเล่ม : วนิดา สังฆะมณี

ผู้จัดการธุรกิจสำนักพิมพ์ : สุพร พรฤกษ์งาม
ฝ่ายจัดการธุรกิจสำนักพิมพ์และการตลาด : สิทธิชัย อิงคุณานนท์, พรพิมล วงอินทร์,
กาญจน์ เตชะวิศิษฐ์พงษ์, สงกรานต์ พลุฮาลัดิตย์

จัดพิมพ์โดย

บริษัท โพสต์ พับลิชชิง จำกัด (มหาชน)

136 ถนน ณ ระนอง เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110 <http://www.postbooksonline.com>

แยกสีและพิมพ์ที่

แผนกงานพิมพ์พาณิชย์

บริษัท โพสต์ พับลิชชิง จำกัด (มหาชน)

136 ถนน ณ ระนอง เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ 0-2240-3700 ต่อ 3021, 3022

จัดจำหน่ายทั่วประเทศโดย

บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

อาคารเนชั่นทาวเวอร์ ชั้นที่ 19 เลขที่ 1858/87-90 ถนนบางนา-ตราด

แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทรศัพท์ 0-2739-8222, 0-2739-8000 โทรสาร 0-2739-8356-9 <http://www.se-ed.com>

สงวนลิขสิทธิ์โดย บริษัท โพสต์ พับลิชชิง จำกัด (มหาชน)

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์	8
คำนำผู้แปล	10
บทนำ	15

เอเชีย

1	ใครๆ ก็รักเรย์มอนด์	23
2	จงรักเพื่อนบ้านของเจ้า? อยู่กับอาเซียน	34
3	บันทึกเส้นทางมอเตอร์ไซด์	53
4	เสือเชียงใหม่	61
5	ที่แปลตกหล่นกันไป (Lost in translation)	70
6	เครื่องติดที่กรุงโซล	78
7	มูมไป ถูกของเธอ ฉันเองที่ดิ่งต๋อง	88

ตะวันออกกลาง และแอฟริกา

8	ว่าด้วยชีวิต ต้นแบบและศูนย์การค้า	99
9	ผู้ฟูที่บอสฟอรัส	106
10	ติมแต่ม (Tim Tams) ไปเทลอาวีฟ	115
11	เสรีภาพของเนลสัน แมนเดลากับการค้าเสรี	123

ยุโรป

12	เมื่อปู่กินพบกับพิพจน์ทจากทจจวรา	133
13	กลุ่มโลกตะวันออกเก่า ลูกไม้ที่หล่นได้ต้น?	141
14	งานที่ต้องทำในอิตาลี	156
15	หมวกเบเรต์ ขนมปังฝรั่งเศส และกางเกงได้คี่น	164
16	เรื่องเล่าของสองถ้วยฟุตบอลโลก	174
17	ผลกระทบจากปรากฏการณ์ไคตี้	182

อเมริกา

18	ไปด้วยกันนะอเมริกา?	191
19	มันเป็นความผิดของริโอ	212
20	อย่าซื้อจากฉันเลย อาร์เจนตินา	221
21	เผด็จรอนแบบชิลี	229

กลับบ้าน

22	หิวมันทั้งหมดกลับบ้าน เพื่อแคทกะคิม	237
	บัญญัติสิบประการของนักเศรษฐศาสตร์สนามบิน	247
	เว็บไซต์ที่เป็นประโยชน์ทางการค้าและเศรษฐศาสตร์ ของนักเศรษฐศาสตร์สนามบิน	253
	A to Z of Exporting	260
	ประวัติผู้เขียน	276
	ประวัติผู้แปล	277

คำนำสำนักพิมพ์

คุณรู้ไหมว่า ออสเตรเลียกำลังช่วยสิงคโปร์ในโครงการรณรงค์ “จงมีความคิดสร้างสรรค์” เพื่อมุ่งให้เกิดความสมดุลระหว่างจำนวนนักเดินบัลเลต์กับวิศวกร สโมสรคริกเก็ตแห่งทรานซิลเวเนียในโรมานีเย นั้นเนื่องแน่นไปด้วยชาวออสเตรเลีย วิทยุอันอิสราเอลต่างคลังไคล์ขนมติมแต่ม (Tim Tams)* และชาวฝรั่งเศสที่ออกกางเกงขาสั้นสำหรับได้กลิ่นยี่ห้อบิลลาบองในวันชาติฝรั่งเศส...

ถ้าคุณไม่รู้มาก่อนละก็ ลองอ่าน *นักเศรษฐศาสตร์สนามบินเล่มนี้ดู* แล้วคุณจะได้เรียนรู้ว่า โลกแห่งการค้าระหว่างประเทศ มีอะไรมากมายกว่าแค่เพียงตัวสินค้าและเงินลงทุน

ร่วมท่องเที่ยวในโลกของเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศกับทิมฮาร์คอร์ต นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน ผู้เดินทางไปสืบเสาะแสวงหา

* ติมแต่ม (Tim Tams) เป็นขนมปังกรอบรสช็อกโกแลต ซึ่งผลิตโดยบริษัทอาร์นอตต์ บิสกิต (Arnott's Biscuits Holdings) ประเทศออสเตรเลีย

เรื่องราวความสำเร็จของภาคธุรกิจระหว่างประเทศของออสเตรเลีย และตีแผ่แง่มุมทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ที่เขาได้ไปเยี่ยมชมเยือน โดยการสนทนากับผู้นำทางธุรกิจ เจ้าของกิจการ แรงงาน ข้าราชการ นักวิชาการ เกษตรกร รวมทั้งกระทบบไหล่คนดัง เพื่อคุ้ยแคะโลกของการส่งออกที่หาไม่ได้จากตำราเรียนทางเศรษฐศาสตร์ หรือโปรแกรมจัดการทางการเงินในคอมพิวเตอร์ เขาได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เมแกน เกล ในมิลาน ดูซาชิน เทนดูลการ์โซวีสลันในมูมไบ และซิงมอเตอร์ไซค์ หลบฝูงชนในเวียดนาม เสื้อตัวใหม่ล่าสุดแห่งเอเชีย ทั้งหมดนี้แน่นอนที่สุดเพื่อการศึกษาวิจัย

นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน เต็มไปด้วยลูกเล่นการใช้คำ ความเห็นที่เฉียบคม และโยงไปยังข้อมูลสนับสนุนที่อัดแน่น และเป็นบทพิสูจน์ให้เห็นว่า มุมมองด้านการส่งออกปรับใช้ได้กับทุกสิ่ง และไม่ใช่ว่างานเขียนเชิงเศรษฐศาสตร์ทุกชิ้นจะทำให้คุณงงงัน

สำนักพิมพ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือ “นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน” เล่มนี้ จะช่วยเปิดโลกมหัศจรรย์แห่งการค้าและเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศให้กว้างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่กำลังมองหาโอกาสในการก้าวไปสู่เวทีการค้าระดับโลก รวมทั้งผู้ที่สนใจที่จะเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น

โพสตันท์

คำนำผู้แปล

การค้าระหว่างประเทศเป็นเรื่องแคบปลายจมูก เป็นสิ่งที่ดูเหมือนไกลจากตัวเราแต่ก็ใกล้จนนึกไม่ถึง ลองมองไปรอบๆ ตัว คุณจะเห็นสิ่งของเครื่องใช้มากมายที่ไม่ได้ผลิตจากในประเทศของเรา และแม้แต่สื่อทางวัฒนธรรมป๊อปที่คุณเสพอยู่ทุกวัน

ทิม ฮาร์คอร์ต ใส่หมวก “นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน” บอกเล่าเรื่องราวประสบการณ์จากการเดินทางไปยังทั่วโลก ในฐานะหัวหน้าเศรษฐกิจแห่งสำนักการค้าออสเตรเลียผ่านหนังสือเล่มนี้ เพื่อเป็นการชี้ช่องทางให้เห็นถึงโอกาสของการส่งออกที่มีอยู่และนับวันจะเพิ่มขึ้นในโลกที่แคบลงและหมุนเร็วขึ้นกว่าเดิม จากการมีข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งทวีปาคีและพหุภาคี และถูกกระตุ้นด้วยความก้าวหน้าทางไอที โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต

จากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออก ต่ไปยังเอเชียใต้และตะวันออกกลาง ผ่านแอฟริกา ขึ้นไปยังยุโรป ข้ามแอตแลนติก

ไปถึงอเมริกาเหนือ ลงอเมริกาใต้ และกลับสู่ออสเตรเลีย คุณจะรับรู้เรื่องราวทั้งประวัติศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ และแม้กระทั่งกีฬาและบันเทิง ผ่านมุมมองด้านการค้าและการส่งออกที่เต็มไปด้วยภาษาสนุกสนาน ด้วยชั้นเชิงการเขียนที่เต็มไปด้วยการเล่นคำ ยกตัวอย่างจากสิ่งใกล้ตัว และความเห็นของผู้เขียนที่น่าเสนอนอย่างเข้าใจง่าย

ครั้งแรกที่ได้อ่าน ผู้แปลมีความรู้สึกราวกับว่า ทิม ฮาร์คอร์ต กำลังนั่งเล่าเรื่องราวการเดินทางของเขาให้ฟังด้วยตัวเอง จากภาษาและการใช้คำที่เป็นมิตร ทำให้เกิดจินตนาการตามเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียนถึงได้ไม่ยาก แต่ละทวีป แต่ละประเทศ สีสันและสิ่งละอันที่ผู้เขียนเอ่ยถึงล้วนแตกต่างกันไป สร้างความเพลิดเพลิน ชวนให้ติดตามได้อย่างต่อเนื่อง เมื่ออ่านจบ ผู้แปลต้องยอมรับเลยว่าได้รับประโยชน์จากความรู้แฝงความบันเทิง และความบันเทิงแฝงความรู้อย่างยากจะหาได้ในหนังสือด้านเศรษฐศาสตร์เล่มไหน

ทั้งนี้ ผู้แปลได้พยายามรักษา “น้ำเสียง” และ “เนื้อหา” ของผู้เขียน เพื่อคงอรรถรสและความหมายไม่ให้ผิดเพี้ยนจากต้นฉบับ ไม่ว่าจะคุณจะเป็นผู้ส่งออกหรือนำเข้า นักเรียนนักศึกษา หรือผู้ที่สนใจอยากจะบินไปกับทิม ฮาร์คอร์ต ลองอ่าน *นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน* ดู แล้วคุณจะรู้ว่า หนังสือเศรษฐศาสตร์ที่ไม่น่าเบื่อและอ่านสนุกจนวางไม่ลงเป็นอย่างไร

สุภาภรณ์ กาญจนวีระโยธิน
ชัชรวีษ์ บุญจวบ

A decorative horizontal bar with a black border. It features two hexagrams on the left and right sides, each composed of six horizontal lines. In the center, a black rectangular box contains the text "The Airport Economist" in white. The hexagrams are positioned such that their central lines align with the text box.

The Airport Economist

A decorative horizontal bar with a dark grey background and a thin black border. It features several white hexagrams (I Ching symbols) on either side of the central text. The hexagrams are arranged in a symmetrical pattern, with some having solid lines and others having broken lines. The central text is white and reads "นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน".

นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน

บทนำ

กาลครั้งหนึ่ง ในช่วงทศวรรษ ค.ศ. 1970 ที่ภาวะเงินฝืด (อัตราเงินเฟ้ออยู่ในเลขสองหลักพร้อมกับอัตราว่างงานสูง) กำลังทำลายล้างเศรษฐกิจโลกตะวันตก นักเศรษฐศาสตร์ถูกส่งตัวออกไปตามดินแดนทั้งใกล้และไกลโพ้นเพื่อทำหน้าที่ “ให้คำปรึกษา” (บางครั้งก็บริการฟรี บางทีก็คิดเงิน) ตัวอย่างที่ดังมากคือเมื่อ พ.ศ. 2517 บิดาของซิกาโกสกูลออกฟ็อคคอนอมิกส์ มิลตัน ฟรีดแมนผู้ล่วงลับไปแล้ว เดินทางไปออสเตรเลียเพื่อให้คำปรึกษาผู้วางนโยบายในดินแดนดาวนอันเดอร์* ฟรีดแมนผู้มีชื่อเสียงเลื่องลือจากการให้คำแนะนำด้านเศรษฐกิจแก่เผด็จการปิโนเช่ผู้ปกครองประเทศชิลีมาก่อน ได้เสนอแนะนำสามัญชนานทั่วไปสำหรับผู้กำหนดนโยบายของออสเตรเลียคือ จัดการกับ

* ดาวนอันเดอร์ (Down Under) หมายถึงประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตขั้วโลกใต้ ซึ่งคือประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ แต่โดยทั่วไปจะหมายถึงประเทศออสเตรเลียมากกว่า

เงินเพื่อให้อยู่หมัดก่อนโดยใช้นโยบายทางการเงิน ท่างบประมาณ ให้สมดุล เปิดเสรีตลาดการเงิน และลดขนาดของระบบราชการให้ เล็กกลง อย่างไรก็ตาม ฟรีดแมนให้คำปรึกษาในการแถลงข่าวที่รีบร้อนจัดกันขึ้นมาที่สนามบิน พลันที่เท้าเพิ่งแตะแผ่นดินออสเตรเลีย ก่อนที่เขาจะได้มีโอกาสสำรวจอาการของออสเตรเลียและพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ออสเตรเลีย ด้วยเหตุนี้ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายที่เขาเสนอจึงคิดค้นสมญานาม “นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน” ให้กับ ฟรีดแมน

นับแต่นั้นมา ก็มีการเผยแพร่โจมตีนักเศรษฐศาสตร์สนามบินอีกมาก หน้าหลายตา บางรายถึงขนาดอวดฉลาดจ่ายยาให้อย่างเอิกเกริก โดยที่เจ้าตัวยังไม่ทันก้าวเท้าออกจากห้องพักผู้โดยสารขาเข้าเสียด้วยซ้ำไป ดูตัวอย่างเช่นกรณีของเจฟฟรีย์ แซคส์ ผู้บินโฉบไปมารอบโลก ให้คำปรึกษากับเศรษฐกิจประเทศที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านภายหลังจากระบอบคอมมิวนิสต์ล่มสลายพร้อมกับในละตินอเมริกาด้วย ก่อนที่จะผันตัวไปเป็นนักรณรงค์ต่อต้านความยากจน ในช่วงที่เกิดวิกฤตการเงินในเอเชียเมื่อ พ.ศ. 2540-2542 ประเทศอย่างเช่นอินโดนีเซีย ได้ต้อนรับการมาเยือนของนักเศรษฐศาสตร์สนามบินทีอากันี่จำนวน มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือ ไอเอ็มเอฟกับธนาคารโลกส่งมา โชคร้ายสำหรับไอเอ็มเอฟ (และโชคร้ายกว่าสำหรับประเทศที่เกี่ยวข้อง) มีการเสนอข้อแนะนำที่เหมือนกัน อย่างกับแกะสำหรับหลายประเทศที่ผูกติดกันในการออกเยือนหนึ่งรอบ (และที่ยังนำชายหน้าเข้าไปอีกก็คือ บางรายไม่ได้ตรวจต้นฉบับ เอกสารอย่างพิถีพิถัน จึงเกิดกรณีปล่อยไก่ตัวใหญ่ออกมาเช่นลิ้มแก์ชื่อ ประเทศจาก “มาเลเซีย” เป็น “อินโดนีเซีย”) เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ มีการรื้อฟื้นความคิดแต่ดั้งเดิมเกี่ยวกับ “นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน”

ซึ่งมีความหมายว่า มียาวนานเดียวกันที่ใช้แก้ทุกปัญหาเชิงนโยบาย และการไปเยือนประเทศต่างๆ นั้นกระทำไปเพื่อเป็นการแสดงโชว์ มากกว่าเพื่อสืบเสาะวิเคราะห์หาข้อมูลเบื้องต้น

อย่างไรก็ตาม ทั้งหมดนั้นถือว่าเป็นบทเรียนทางประวัติศาสตร์ อย่างย่อ สำหรับที่มาที่ไปของคำว่า “นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน” แต่นั่นไม่ใช่สาเหตุที่ผมเลือกตั้งชื่อหนังสือตามนี้ ผมต้องการเขียนหนังสือเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์มานานแล้ว และสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับเรื่องผลกระทบของการรวมตัวทางเศรษฐกิจในระดับโลกต่อชุมชนท้องถิ่น ขณะเดียวกันผมเองก็อยากเขียนหนังสือแนวที่บางที่เขาก็เรียกกันว่า “หนังสือไว้อ่านตามสนามบิน” ซึ่งเป็นหนังสือที่อ่านแล้ว เข้าใจง่าย และผู้อ่านกันอย่างแพร่หลาย เช่นเดียวกับนักเดินทางอีกหลายคน ผมมีโอกาสดำรงหนังสือตอนนั่งเครื่องบินและชอบอ่านหนังสือตามสนามบินอย่างมากว่ามีของให้เลือกที่คุ้มเงิน ดังนั้น ด้วยความเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่ต้องการจับปลาสองมือคือเขียนหนังสือเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์กับหนังสือไว้อ่านตามสนามบิน ผมจึงตัดสินใจตั้งชื่อหนังสือว่า “นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน”

และนักเศรษฐศาสตร์สนามบินใช้เกณฑ์อะไรมาตัดสินว่าตนจะไปเยือนประเทศไหน? ตรงนี้เป็นเรื่องการต้องเดินทางไปให้ทั่วโลกในลักษณะที่ครอบคลุมพอสมควร พร้อมทั้งไปในสถานที่ที่ออสเตรเลียมีบทบาทด้านเศรษฐกิจ (หรือในบางกรณีก็มีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจ) นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับสมดุลระหว่างทวีปต่างๆ ตั้งแต่เอเชีย ยุโรปกับอเมริกา ในขณะที่เดียวกันก็เปิดพื้นที่ให้กับตลาดเกิดใหม่เช่น ตะวันออกกลางกับแอฟริกา

แต่ก็เป็นไปไม่ได้ที่จะไปให้ครบทุกที่ เช่นกรณีที่ดีตนา ยก รัฐมนตรีออสเตรเลีย โทบี้ วิดลัม โดนเสียงครหาว่าเดินทางมากเกินไป

ไป เมื่อเจ้าหน้าที่คนหนึ่งมารายงานว่าสหประชาชาติเพิ่งจะรับรองประเทศเกิดใหม่อีกสามชาติ มีข่าวว่าโกห์อุทาน (ด้วยน้ำเสียงเสียดสี) ว่า “สหประชาชาติกำลังจัดตั้งประเทศใหม่รวดเร็วเกินกว่าที่ผมจะมีปัญญาไปเยี่ยมได้หมด” ยูเอ็นสร้างชาติใหม่อย่างรวดเร็วเกินกว่าที่นักเศรษฐศาสตร์สนามบินจะรอนไปเยี่ยมได้หมด แต่คุณก็ต้องเริ่มต้นที่ไหนสักแห่ง ดังนั้นอย่างที่ทางสำนักพิมพ์ต้นสังกัดผมว่า เราต้องเก็บบางประเทศไว้สำหรับภาคต่อไป

เครือข่ายทั่วโลกของสำนักการค้าออสเตรเลียนหรือที่ชาวออสเตรเลียรู้จักกันดีในนามของออสเตรเลียช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักเศรษฐศาสตร์สนามบิน ออสเตรเลียเป็นหน่วยงานของรัฐบาลกลางที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือบริษัทออสเตรเลียบุกตลาดโลก โดยทั่วไปออสเตรเลียช่วยเหลือด้านการส่งออกเป็นหลัก แต่สืบเนื่องจากโลกาภิวัตน์รูปแบบใหม่กำลังส่งผลต่อการทำธุรกิจระหว่างประเทศ ออสเตรเลียจึงทำหน้าที่สนับสนุนโครงการร่วมทุนของบริษัทออสเตรเลีย นั่นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ การขอใบอนุญาต และข้อตกลงแฟรนไชส์ การจัดซื้อจัดจ้างระหว่างประเทศ และการลงทุนต่างประเทศ เครือข่ายออสเตรเลียทั่วโลกครอบคลุม 62 ประเทศโดยมีสำนักงาน 120 แห่ง ถ้านับเครือข่ายในประเทศเข้าไปด้วย ออสเตรเลียครอบคลุมตั้งแต่แอดิเลดยันซาเกร็บ

โดยธรรมชาติแล้ว ด้วยสัญชาติของนักเศรษฐศาสตร์สนามบินกับความสัมพันธ์ของเขากับออสเตรเลีย หนังสือเล่มนี้จึงมีรสชาติออสเตรเลียเต็มเปี่ยม อย่างไรก็ตามขณะที่หนังสือ *The Airport Economist* จะมุ่งเน้นเรื่องโอกาสสำหรับชาวออสเตรเลียในทุกมุมโลก และเน้นมุมมองประเด็นเรื่องการค้าและธุรกิจเป็นหลัก ผมหวังว่าผู้อ่านทั้งที่ไม่ใช่ชาวออสเตรเลียและที่ไม่ใช่ นักเศรษฐศาสตร์ (ผู้ที่อาจไม่ตื่นเต้นเท่ากับผมในเรื่องโลกมหัศจรรย์แห่งการค้าและเศรษฐศาสตร์)

จะยังคงอ่านแล้วสนุก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมหวังว่านักเรียนนักศึกษา ทั้งชาวออสเตรเลียและต่างชาติ อาจรู้สึกว่าการค้าและเศรษฐศาสตร์ เป็นเรื่องที่น่าสนใจ และอาจหันมาพิจารณาทำงานวิชาชีพที่มีมุมมอง ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ผมหวังว่านักธุรกิจรายเล็กรายน้อยและ บรรดาเจ้าแก๊งหน้าใหม่ที่ไม่เคยคิดเรื่องโอกาสในเวทีโลกมาก่อน อาจ ตัดสินใจเอาหัวแม่เท้าลงแห่ลงไปในผืนน้ำนอกชายฝั่งหน้าบ้าน ของเราเอง

เอเชีย

ใครๆ ก็รักเรย์มอนด์

ทำไมใครๆ ถึงรู้จักวิศวกรจากสิงคโปร์มากกว่าที่จะรู้จักนักเดินบัลเลต์จากสิงคโปร์? ทำไมสิงคโปร์ถึงหมกมุ่นทุ่มเทกับเรื่อง “ความคิดสร้างสรรค์”? นักเศรษฐศาสตร์สนามบินค้นหาคำตอบ

ไม่ต้องมีข้อกังขาประการใดเลย สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีประสิทธิภาพในทุกๆ ด้าน ถ้าหากว่าคุณชอบความเป็นระเบียบ ความสะอาด สติปัญญา และประสิทธิภาพ คุณต้องชอบสิงคโปร์ สิงคโปร์ไม่ได้เป็นเมืองที่ใหญ่โตมากเท่าใดนัก เป็นแค่เมืองบนเกาะ แต่ในฐานะผู้เล่นในเวทีเศรษฐกิจภูมิภาคและระดับโลกแล้วสิงคโปร์ไม่น้อยหน้าใครในทุกด้าน เมืองที่เป็นประเทศแห่งนี้ได้พลิกโฉมตัวเองจากประเทศที่ค่อนข้างยากจนในช่วงทศวรรษ ค.ศ. 1960 มาเป็นเศรษฐกิจมั่งคั่งที่พึ่งพาภาคบริการ และที่มาตรฐานการดำรงชีวิตในระดับเดียวกับไอชี่ดีดี ซึ่งแปลว่าล้ำหน้าไกลเกินประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่ใน

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สิงคโปร์เกือบจะกลายเป็น “สวิตเซอร์แลนด์ของเอเชีย” ไปแล้ว ด้วยความแข็งแกร่งของภาคธนาคารและการเงิน

อะไรคือปัจจัยที่ทำให้สิงคโปร์ประสบความสำเร็จ? ประการหนึ่งคือการศึกษา ชาวสิงคโปร์ฉลาดกันเป็นกรด จะว่าไปแล้วนักเศรษฐศาสตร์สนามบินคนนี้ก็ได้รับอานิสงส์จากมันสมองก้อนโตของสิงคโปร์ด้วยเหมือนกัน ตอนที่ผมเรียนเศรษฐศาสตร์อยู่ที่มหาวิทยาลัยแอดิเลด นักศึกษาที่เอาวุฒิต่อจากผมขึ้นไปส่วนใหญ่จะมาจากสิงคโปร์หรือไม่ก็มาเลเซีย พวกเขาเป็นเพื่อนบ้านด้วยเช่นกัน เพราะว่าเราใช้ทางเดินร่วมกันในหอพักนักศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัย ทั้งหมดนี้บังเอิญเป็นเรื่องของโชคชะตาฟ้าลิขิต เพราะว่่านักศึกษากลุ่มนี้ซึ่งเป็นระดับหัวกะทิหลายคนเก่งและฉลาดที่สุดของสิงคโปร์ อันที่จริงแล้วถูกหมายหัวให้ไปเรียนนิวเคลียร์ฟิสิกส์ที่ออกซ์ฟอร์ดเพื่อเป็นนักวิทยาศาสตร์ แต่ว่าความไม่ลงตัวในระบบการวางแผนกำลังคนโดยสอดคล้องกับการศึกษาอันเป็นระบบที่เกือบสมบูรณ์แบบของสิงคโปร์ ทำให้เด็กหัวกะทิกลุ่มนี้ต้องเบนเข็มมาที่แอดิเลดเพื่อเรียนเศรษฐศาสตร์ร่วมกับผม

ความสับสนนี้ก่อให้เกิดผลสองประการ ทั้งเฉพาะหน้าฉับพลันกับระยะยาวในอนาคตต่อมา

ผลกระทบประการแรกสุดเลยก็คือ ผมถูกแวดล้อมไปด้วยพลังสมองฉลาดล้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาด้านเทคนิคเชิงปริมาณ เช่นคณิตศาสตร์ สถิติ และเศรษฐมิติ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เกรดของผมในวิชาต่างๆ ทั้งปวงนี้จึงดีขึ้นไปด้วยอานิสงส์จากเพื่อนร่วมชั้นและเพื่อนร่วมหอชาวสิงคโปร์ทั้งหลายของผม นักเศรษฐศาสตร์ชอบพูดกันเรื่อง “ผลกระทบภายนอก” ที่หมายถึงการกระทำส่วนตัวประการหนึ่งที่มีผลกระทบทางด้านสังคม แต่ที่ไม่ได้ถูกผนวกเอาไว้เป็นปัจจัยในการคำนวณตั้งแต่เบื้องต้น โดยทั่วไปแล้ว “ผลกระทบภายนอก” มักมี

ความหมายในทางลบ เช่นในกรณีที่โรงงานเอกชนแห่งหนึ่งปล่อยมลพิษลงสู่แม่น้ำสายหนึ่งเป็นต้น (ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบทางสังคมตามมาที่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในการตัดสินใจทางธุรกิจแต่เบื้องต้น) อย่างไรก็ดี ผลกระทบภายนอกในเชิงบวกก็เป็นไปได้เช่นกัน เช่นในกรณีของผม พระสวรรค์ทางด้านคณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ของชาวสิงคโปร์ที่ส่งผลกระทบภายนอกเข้ามาในวงโคจรชีวิตผม ช่วยให้ผมทำความเข้าใจกับเทคนิคที่ยากๆ ที่เราจำเป็นต้องรู้เพื่อทำงานในชั้นเรียนได้ด้วยดี

ผลกระทบระลอกที่สองที่ตามมาก็จะปรากฏในอีกหลายปีภายหลังจากที่เราเรียนจบ เมื่อเวลาผ่านไปชาวสิงคโปร์ผู้มากไปด้วยความสามารถเหล่านี้ต่างกลับไปทำงานในประเทศบ้านเกิดเมืองนอนในฐานะต่างๆ กัน แอดิเลดได้ทิ้งร่องรอยไว้ในระบบราชการของสิงคโปร์ และในสวนหัวของระบบเสียด้วย

ตัวอย่างที่ชื่อดังที่สุดจากช่วงเวลาเรียนมหาวิทยาลัยของผม คงหนีไม่พ้นเรย์มอนด์ ลิม คนหนุ่มรุ่นใหม่มากมายในรัฐบาลสิงคโปร์ ลิมเคยรับตำแหน่งสำคัญในรัฐบาลมาแล้วหลายตำแหน่ง ตั้งแต่รัฐมนตรีคมนาคม รัฐมนตรีการค้าและอุตสาหกรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ เช่นเดียวกันกับชายที่ชื่อเหมือนกับเขาในซีรีส์ละครทีวีที่ได้รับความนิยม *Everybody Loves Raymond* ลิมเป็นคนที่ทุกคนจับตามองทั้งในแวดวงธุรกิจและการเมืองของสิงคโปร์ เขาได้ชื่อว่าเป็นหนึ่ง “เจ็ดขามูไร” (นักการเมืองดาวรุ่งเจ็ดคนที่อดีตนายกรัฐมนตรีโกจ๊กตงคัดเลือกรับมือขึ้นมาบั้น) ความรับผิดชอบของลิมคือการสร้างหลักประกันว่าสิงคโปร์จะคงไว้ซึ่งขีดความสามารถในการแข่งขันและนวัตกรรมสำหรับยุคหลังอุตสาหกรรม ตอนที่นักเศรษฐศาสตร์สนามบินเข้าพบลิมที่ทำงานของเขาในสิงคโปร์ ลิม

มองสู่ทางอนาคตของสิงคโปร์ไว้อย่างสดใส “เรามุ่งมั่นที่จะพุ่มพัก
อุตสาหกรรมสร้างสรรค์และส่งเสริมนวัตกรรมในสิงคโปร์ยุคใหม่” เขา
อธิบาย “สิงคโปร์เป็นเศรษฐกิจที่มีรายได้สูง เจริญเติบโตเต็มที่แล้ว
ด้วยอุตสาหกรรมที่อาศัยองค์ความรู้เป็นพื้นฐาน ในสภาพแวดล้อม
เช่นนี้ โอกาสที่ดีที่สุดของเราอยู่ที่การส่งเสริมการพัฒนาต้นทุนมนุษย์
ของเราเอง สนับสนุนธุรกิจท้องถิ่น และส่งเสริมให้ธุรกิจของประเทศ
อื่นมาใช้สิงคโปร์เป็นฐาน”

ตัวอย่างหนึ่งสำหรับแนวทาง “บ่มเพาะ” คือ Torch Centre แห่ง
สิงคโปร์ ซึ่งเป็นฐานสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลาง
และย่อม (SMEs) จำนวน 25,000 รายจากประเทศจีน ทอร์ชเซ็นเตอร์
แห่งนี้ทำหน้าที่เป็นฐานสำหรับเอสเอ็มอีเหล่านี้ในการบุกเบิกไปยัง
ตลาดสากล ไม่ว่าจะมุ่งหน้าไปยังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือมุมอื่น
ของโลก ลิมกล่าวว่าการรวมสิทธิธุรกิจต่างชาติไม่ใช่ประเด็นใน
เศรษฐกิจของประเทศที่เป็นเมืองท่าศูนย์กลางการค้าอย่างสิงคโปร์
“เราไม่รังเกียจว่าธุรกิจเหล่านี้ไม่ได้มีคนสิงคโปร์เป็นเจ้าของ เราเพียง
แต่ต้องการให้พวกเขามาใช้สิงคโปร์เป็นฐาน” เป็นที่หวังกันว่า สิงคโปร์
จะใช้ความได้เปรียบในเชิงแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพสูงที่สุด ความ
ที่สิงคโปร์ไม่มีที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติหรือประชากรขนาดใหญ่พอ
ประเทศขนาดเท่าเมืองกะทู้แห่งนี้จำเป็นต้องใช้ความรู้และศักยภาพ
ในการเป็นศูนย์กลางธุรกิจนานาชาติเพื่อประสบความสำเร็จ ผมเดา
ว่าเราคงพูดได้ว่าสิงคโปร์มีประวัติโดดเด่นในด้านนี้ ดังนั้น แนวทาง
การบ่มเพาะน่าจะช่วยให้สิงคโปร์สามารถก้าวข้ามชนะได้อีกต่อไปใน
อนาคต

นั่นคือข่าวดี ไม่ต้องสงสัยเลยว่าสิงคโปร์มีประสิทธิภาพ สะอาด
และพลเมืองของเขาโดยเฉลี่ยแล้วฉลาดมากและมีการศึกษาที่ดี แต่

มีอะไรบางอย่างที่หายไป เกิดอะไรขึ้นเมื่อประเทศหนึ่งสามารถผลิตวิศวกรจำนวนมากแต่นักเต้นบัลเลต์เพียงไม่กี่คนเท่านั้น หรือว่ามีผู้จัดการกองทุนมือทองระดับโลกแต่ไม่สร้างศิลปินหรือนักประพันธ์เพียงไม่กี่คน? ถ้าจะว่ากันตรงๆ คงเป็นสภาพที่น่าเบื่อเล็กน้อย โดยสรุปก็คือสิงคโปร์ต้องการสีสันในด้านความคิดสร้างสรรค์ บางอย่างที่เป็นผลงานของสมองซีกซ้ายที่จะเดินเคียงคู่ไปกับความสำเร็จด้านอื่นอันน่าประทับใจ

นั่นคือสาเหตุที่เรย์มอนด์ ลิมบอกกับผมว่าจุดนี้แหละคือสิ่งที่เขาและสมาชิกสภานิติบัญญัติร่วมรุ่นใหม่ไฟแรงเหมือนกันต้องการจะเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสิงคโปร์ ลิมต้องการให้ชาวสิงคโปร์ปลดปล่อยพลังความคิดสร้างสรรค์มาแบ่งปันกับโลก (หรืออย่างน้อยก็เริ่มต้นตรงที่แบ่งปันกันเองก่อน)

พวกเขาได้เริ่มพยายามแล้วจริงๆ อุตุสหกรณ์ครีเอทีฟของสิงคโปร์เริ่มมีความคืบหน้าปรากฏ ตัวอย่างเช่น ลิมมีความภาคภูมิใจมากว่า ในการแข่งขันระดับโลกเพื่อผลิตหนังสือการ์ตูนให้กับช่องแนชั่นนัลจีโอกราฟฟิกในเอเชีย ผู้ชนะเลิศมาจากทั้งหมดสิบรายนั้นทำงานจากสิงคโปร์

อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางสัญญาณที่ดีเหล่านี้ยังคงมีอะไรทะแม่งๆ เกิดขึ้นที่สิงคโปร์อยู่ดี แคมเปญเรื่องความคิดสร้างสรรค์ซึ่งก็เหมือนกับอย่างอื่นของสิงคโปร์ ดูจะเป็นระบบและมีการวางแผนอย่างเนี้ยบมาก เช่นตึกกรมที่เป็นอาคารสำนักงานของรัฐพร้อมใจกันประดับธง “Be Creative” (จงมีความคิดสร้างสรรค์) ที่ทางเดินกันทั่วหน้า และมีการพูดกันว่าอาจบังคับให้คนสิงคโปร์ทุกคนต้องไปเข้าชั้นเรียนเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ทุกเช้าวันเสาร์ตั้งแต่ 10.00-11.30 น. แน่นนอน มีประจักษ์พยานที่แสดงให้เห็นว่าความคิดสร้างสรรค์นั้น

มีคุณูปการทางเศรษฐกิจ ดังที่นักเศรษฐศาสตร์ริชาร์ด ฟลอริดา เขียนไว้ในหนังสือเรื่อง *The Rise of the Creative Class. And how it's transforming work, leisure and everyday life* เกี่ยวกับเมืองในสหรัฐ ที่มีคนทำงานในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เป็นสัดส่วนสูง หรือว่า “ชนชั้นสร้างสรรค์” (ทำนองเดียวกันกับประชากรที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ หรือกลุ่มประชากรเกย์ด้วย) แต่จะว่าไปแล้ว กฎข้อบังคับของรัฐบาลจะช่วย “สร้างสรรค์” ภาวะการมีความคิดสร้างสรรค์ได้หรือไม่? อันนี้ก็ยังคงคอยติดตามกันต่อไป

แต่ไม่ว่าจะตราเป็นกฎหมายหรือไม่ก็ตาม แรงขับเคลื่อนเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของสิงคโปร์กำลังสร้างโอกาสสำหรับออสเตรเลีย ซึ่งในฐานะของชาติที่ติดกีฬา ค่อนข้างทำได้ดีในเรื่องการส่งออกความคิดสร้างสรรค์เช่นกัน ตัวอย่างก็เช่น เบลล์เช็คสเปียร์คอมพานีจากซิดนีย์ นำการศึกษาละครมาเผยแพร่ที่สิงคโปร์ ผู้ก่อตั้งคณะละครและศิลปินแห่งชาติออสเตรเลียจอห์น เบลล์มองว่าสิงคโปร์กับเซี่ยงไฮ้เป็นจุดหมายปลายทางหลัก ในพันธกิจของเบลล์เช็คสเปียร์คือเผยแพร่วิถีเช็คสเปียร์เรียนที่มีกลิ่นอายออสเตรเลียแก่นักเรียนชาวเอเชีย “ละครเป็นเรื่องของการแสดง พร้อมกับการฝึกฝนและการศึกษาด้วย เราประสบความสำเร็จอย่างสูงในการช่วยเหลือนักแสดงสิงคโปร์ที่กำลังพัฒนาให้พวกเขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับละคร ขณะเดียวกันพวกเราเองก็ได้เรียนรู้อย่างมหาศาล” เบลล์อธิบาย จากการที่คณะเบลล์เช็คสเปียร์ลงมาลุยตลาดละครในสิงคโปร์ สิงคโปร์อาจกลายเป็นแดนสวรรค์ของนักแสดงก็ได้

ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นพลังกระตุ้นตัวล่าสุดในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างออสเตรเลียกับสิงคโปร์ ซึ่งที่ผ่านมาความสัมพันธ์มุ่งเน้นในเรื่องภาคบริการ รวมทั้งบริการสายวิชาชีพเช่นสถาปัตยกรรม

บริการทางการเงินและการศึกษา

การออกแบบสถาปัตยกรรมเป็นสาขาที่สำคัญของการส่งออกบริการ ออสเตรเลียมายังเอเชีย และสิงคโปร์ก็เป็นจุดออกตัวที่สำคัญในภูมิภาค แม้ว่าในออสเตรเลียเราจะยังได้เปรียบกันไม่เสร็จในเรื่องที่ว่า ศิลปะหรือว่ากีฬาดีกว่า ก็มีตัวอย่างแล้วว่าอันที่จริงแล้วก็ฟ้าช่วยการ ส่งออกความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการออกแบบ ตัวอย่างเช่น บริษัทสถาปนิกชื่อวูดเฮดจากซิดนีย์ เมื่อปี พ.ศ. 2543 ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทหนึ่งติดกันกับผู้บริหารสิงคโปร์แอร์ไลน์ส ที่งานโอลิมปิกที่ซิดนีย์ ภายใต้โครงการ Business Club Australia (คลับที่ทำหน้าที่ช่วยจับคู่ผู้ส่งออก โดยอาศัยงานกีฬาใหญ่ๆ เป็นตัว เชื่อมสัมพันธ์) จากการพบปะกันในคราวนั้น วูดเฮดได้สัญญาจ้างงาน ขนาดใหญ่มาสองงาน สัญญาแรกคืองานตกแต่งภายใน Terminal 3 ของสนามบินซางงี อันเป็นบ้านของสิงคโปร์แอร์ไลน์ส โดยโครงการนี้มีมูลค่าประมาณ 1.4 พันล้านเหรียญสิงคโปร์ (A\$1.35 พันล้าน) โครงการที่สองคืองานออกแบบตกแต่งภายในหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ (มูลค่าประมาณ 230 ล้านเหรียญสิงคโปร์หรือราว A\$222 ล้าน) นี่เป็นสัญญาที่ใหญ่มากสำหรับบริษัทสถาปนิก

แม้ว่าวูดเฮดจะดำเนินธุรกิจมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2470 แต่ว่าทาง บริษัทเพิ่งเริ่มก้าวเข้าสู่ตลาดโลกได้ โรเบิร์ต ฮอปตันหนึ่งในผู้บริหาร อาวุโสของวูดเฮด ผู้ที่นักเศรษฐศาสตร์สนามบินได้พบในคิรอรอทแท็กซี่ ที่สนามบิน สัญญาที่บริษัทได้ในสิงคโปร์เปิดโอกาสให้ทางบริษัทซึ่ง ตอนนี้อยู่ที่วูดเฮดอินเตอร์เนชั่นแนลได้บุกตลาดในประเทศไทย มาเลเซีย อินเดีย เนปาล และเนเธอร์แลนด์ เหตุผลหนึ่งที่ทางบริษัทประสบความสำเร็จคือความเปิดกว้างในเชิงวิชาชีพที่จะแบ่งปันความรู้ โรเบิร์ต ฮอปตันอธิบายว่า “ความสำเร็จนำมาซึ่งความสำเร็จ ความเต็มใจที่จะ

เป็นหุ้นส่วนของเราด้วยกันและแบ่งปันข้อมูลเป็นหนึ่งในทรัพย์สินที่มีค่าที่สุดของเรา นี่เป็นวิธีที่ดีสำหรับการเปิดโอกาสใหม่ๆ และสร้างศักยภาพในการเข้าถึงตลาดใหม่” แทนที่จะหวงก้ำหวงหน่นความรู้ไว้กับอก บริษัทนี้กลับเดินตามแนวทางการ “แบ่งปันซึ่งกันและกัน” กับหุ้นส่วนธุรกิจ และได้รับผลตอบแทนในทางบวกพร้อมกับได้รับข้อมูลตอบแทนกลับมาด้วย

ผู้ดูแลอินเทอร์เน็ตแห่งชาติเป็นบริษัทในภาคบริการของออสเตรเลียประเภทที่ไซเลยที่จะได้รับประโยชน์จากข้อตกลงเขตการค้าเสรีสิงคโปร์กับออสเตรเลีย (Singapore-Australia Free Trade Agreement, SAFTA) ซึ่งเป็นข้อตกลงทวิภาคีฉบับแรกสำหรับออสเตรเลียนับแต่ที่มีข้อตกลงกับนิวซีแลนด์ (Australia-New Zealand Closer Economic Relations, CER) เมื่อยี่สิบกว่าปีก่อน ก่อน SAFTA สถาปนิกต่างชาติต้องส่งแผนงานให้กับสำนักงานสถาปนิกของรัฐบาลสิงคโปร์ซึ่งสร้างความล่าช้าให้กับธุรกิจ ภายใต้ SAFTA สถาปนิกออสเตรเลียได้รับการปฏิบัติเยี่ยงสถาปนิกท้องถิ่น ดังนั้น พวกเขา ก็แข่งขันในสนามในฐานะที่เท่าเทียมกันมากขึ้น ฮอปตันบอกว่า “การมีฐานอยู่ในสิงคโปร์ช่วยให้เราบุกเบิกเอเชียได้ดียิ่งขึ้น และทั้งหมดนี้ก็ขอขอบคุณกิจกรรมสร้างเครือข่ายของออสเตรเลียที่งานชิตินีโอลิมปิกส์”

การศึกษาเป็นอีกสาขาหนึ่งที่ได้รับประโยชน์จากสายสัมพันธ์ธุรกิจใกล้ชิดมากขึ้นระหว่างสองประเทศ ภายหลังจากที่มีการลงนามใน SAFTA ผู้แทนการค้าอาวุโสออสเตรเลียในสิงคโปร์ซอน ไรลีย์ สามารถที่จะเชื่อมความสัมพันธ์กับผู้ส่งออกการศึกษาแทบทุกรายในเกาะ “เรามีแม่คควารี แกรดูเอต สกูล ออฟ แมเนจเมนต์ที่เซ็นข้อตกลงวิทยาเขตแรฟเฟิลส์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสิงคโปร์เทคโนโลยีส์ ด้านมหาวิทยาลัยแห่งเซาท์ออสเตรเลียก็ลงแคมเปญโฆษณาใน Straits

Times และเมื่อไม่นานมานี้เรามีคณะจากควีนสแลนด์ ยูนิเวอร์ซิตี ออฟ เทคโนโลยีมาเยือน รองอธิการบดีของมหาวิทยาลัยต่างๆ ด้านการส่ง ออกรับบริการการศึกษาเป็นกลุ่มคนที่มาเยือนอย่างขมิ้มมันที่สุด” เขา เล่าให้ฟังถึงต่อนั้น นอกจากนี้ขณะที่มหาวิทยาลัยแห่งนิวเซาท์เวลส์ ประกาศเมื่อไม่นานมานี้ว่าจะไม่สร้างวิทยาเขตที่ซางงิงในสิงคโปร์ เนื่องจากความกังวลเรื่องความเสี่ยง แต่ทางมหาวิทยาลัยจะร่วมมือ ใกล้ชิดมากขึ้นกับหุ้นส่วนในปัจจุบัน ไม่ว่าจะ เป็นมหาวิทยาลัยแห่ง ซาติสิงคโปร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันทยาง และวิทยาลัยอาชีวะ ชี้นำอื่นๆ ของสิงคโปร์ รองอธิการบดีด้านกิจกรรมระหว่างประเทศ ของมหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์ เจนนี่ แลงก็กล่าวว่ ความสัมพันธ์ กับสิงคโปร์เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของยุทธศาสตร์ใน เอเชียแปซิฟิกของทางมหาวิทยาลัย “เรากำลังสร้างหุ้นส่วนในระยะ ยาว และเราได้ดำเนินการมาแล้วสิบกว่าถึงยี่สิบปีกับมหาวิทยาลัย และโพลีเทคนิคชั้นนำ เช่น สิงคโปร์โพลีเทคนิค นันทยางโพลีเทคนิค เทมาเส็กโพลีเทคนิค และเจอันโพลีเทคนิค พร้อมกับสร้างสัมพันธ์อัน ดีกับสมาคมศิษย์เก่าของเราทั้งในสิงคโปร์และที่อื่นๆ ในเอเชีย เรา วางแผนที่จะให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยแรง สนับสนุนจากเครือข่ายสำนักงานของมหาวิทยาลัยในเอเชีย (รวมทั้ง ที่จีนและอินเดียด้วย) ที่ซึ่งเรากำลังสร้างความแข็งแกร่งทั้งในเรื่อง สายสัมพันธ์และแบรนด์ของเรา”

นอกจากนี้ซอน ไรลีย์ยังตั้งข้อสังเกตว่า การศึกษาโดยรวมแล้ว เป็นหนึ่งในสาขาบริการวิชาชีพที่จะได้ประโยชน์จาก SAFTA ในอนาคต “พื้นฐานทักษะของเรา ภาษาที่เราใช้เหมือนกัน กับความสัมพันธ์ ใกล้ชิดในหมู่นักวิชาชีพรุ่นใหม่จะพาเราไปอยู่ในจุดที่ได้เปรียบ” เขา ว่า อันที่จริงแล้วซอน ไรลีย์ ระหว่างเดินทางไปเยือนออสเตรเลียเพื่อ

เน้นย้ำถึงความสำคัญของตลาดสิงคโปร์ภายหลังเกิดเหตุโรคซาร์สระบาด ยกให้ภาคการศึกษา (ทั้งมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยอาชีวศึกษา) บริการกฎหมาย การเงิน และสถาปัตยกรรมเป็นสาขาหลักที่จะได้อานิสงส์จาก SAFTA ในมุมมองของออสเตรเลีย

ที่จริงเรื่องการศึกษาเป็นมุมมองที่สวยเลยทีเดียว ความที่ผู้นำในรัฐบาลและแวดวงธุรกิจของสิงคโปร์ต่างไปร่ำเรียนจบการศึกษามาจากมหาวิทยาลัยในออสเตรเลีย การผลักดันส่งออกการศึกษาภายใต้กรอบ SAFTA จะหว่านเพาะเมล็ดพันธุ์แห่งความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งในอนาคตระหว่างออสเตรเลียกับสิงคโปร์ ดังที่เรย์มอนด์ ลิมเองเป็นผู้ชี้ทางไว้ “ผมไม่ได้เป็นคนเดียวแถวนี้ที่จบการศึกษามาจากออสเตรเลีย ปีเตอร์ ออง ปลัดกระทรวงคมนาคมเรียนเศรษฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยแอดิเลด เช่นเดียวกับเจีย ไต ที่หนึ่งในหัวขบวนของบรรษัทการลงทุนสิงคโปร์ (Government of Singapore Investment Corporation, GIC) พวกเขาเรียกเราว่าแอดิเลดมาเฟีย” ไม่ใช่เฉพาะผู้ชายเท่านั้นด้วย ลิม ชู ฮุน ปลัดสำนักบริการสาธารณะและ “ผู้หญิงแห่งปี” ค.ศ. 2006 ของสิงคโปร์ก็จบเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยแอดิเลดด้วย ดังนั้น การที่เรย์มอนด์กับเพื่อนร่วมงานที่ได้ร่ำเรียนมาจากออสเตรเลียกำลังสร้างผลตอบแทนขนานใหญ่และสายสัมพันธ์ในระดับบุคคลก็จะยังคงดำเนินต่อไป

แต่บางทีสิงคโปร์กับบรรดาศิษย์เก่าแอดิเลดอาจปล่อยให้พลังแห่งความคิดสร้างสรรค์เติบโตเบ่งบานขึ้นมาเองโดยธรรมชาติ เช่นเดียวกับเมืองแอดิเลด ในช่วงทศวรรษ ค.ศ. 1970 นายกรัฐมนตรีของรัฐบาลออสเตรเลียผู้ร่าเริง มีวิสัยทัศน์ชื่อดอน ดันสตันเป็นผู้ริเริ่มเทศกาลศิลปะแอดิเลดและกิจกรรมด้านวัฒนธรรมอื่นๆ ในเมืองที่เป็นบ้านเกิดของนักเศรษฐศาสตร์สนามบิน แม้จะเป็นเมืองเล็กแต่แอดิเลด

ก็เป็นผู้บุกเบิกในด้านนี้ของออสเตรเลีย และเทศกาลกับเวทีสร้างสรรค์ (เช่นเทศกาลพริ้นซ์อันโด่งดัง)เป็นที่สนใจในระดับนานาชาติ และนับแต่นั้นมาก็ได้ส่งออกกิจกรรมด้านวัฒนธรรมไปยังเมืองอื่นที่ต้องการส่งเสริมการแสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์เหมือนกัน ตอนนั้นทางการไม่จำเป็นต้องจัดให้มีชั้นเรียนเรื่องความคิดสร้างสรรค์หรือวางแผนการที่เลิศหรือปฏิบัติการวิศวกรรมศาสตร์ทางสังคม เพราะทำที่สุดแล้วการสร้างเศรษฐกิจบนพื้นฐานแห่งความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่เป็นศาสตร์ชั้นเทพแต่ประการใด

2

จงรักเพื่อนบ้านของเจ้า? อยู่กับอาเซียน

อย่างที่เขารู้ว่าไว้ในรายการเซซามีสตรีต “เพื่อนบ้านของคุณเป็นใครมั่ง?” เพื่อนบ้านของออสเตรเลียคือชาติในแปซิฟิก นิวซีแลนด์ ปาปัวนิวกินี กับสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ที่จริงแล้วออสเตรเลียกับนิวซีแลนด์ต่างคนต่างก็กำลังเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับชาติสมาชิกอาเซียนอยู่ ภูมิภาคที่มีสิบประเทศกับประชากรกว่า 550 ล้านคนแห่งนี้ประกอบไปด้วยอะไร? และพวกเขา มีความสำคัญต่อออสเตรเลียอย่างไร? นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน สืบเสาะ

ระหว่างสองหัวแห่งประเทศที่ร่ำรวยที่สุดของอาเซียนคือสิงคโปร์ กับหนึ่งในประเทศที่ยากจนที่สุดคือเวียดนาม นักเศรษฐศาสตร์สนามบิน ตัดสินใจว่าจะมาดูแลประเทศกำลังพัฒนา “รายได้ระดับปานกลาง” ของอาเซียนก่อน หลายประเทศเผชิญผลกระทบสาหัสจากวิกฤตการเงิน

ในเอเชียช่วงปี พ.ศ. 2540 ถึง 2542 และช่วงที่ฟองสบู่ธุรกิจดีดอตคอม
แตกในปี 2554 ดังนั้น การที่เรามาดูว่าประเทศเหล่านี้พาดพิงเข้าสู่เส้น
ทางการฟื้นฟูและนำพาประเทศชาติสู่ความหวังว่าจะเป็นประเทศที่
ร่ำรวยยิ่งขึ้นอย่างไรดูจะเป็นความคิดที่เข้าท่า

แต่ก่อนอื่นเรามาดูประวัติศาสตร์กันสักเล็กน้อย อาเซียนก่อตั้ง
ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2510 โดยมีสมาชิกประเทศรุ่นก่อตั้งคือสิงคโปร์ มาเลเซีย
ไทย อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ รุ่นต่อมาจากห้าประเทศสมาชิกรุ่น
ก่อตั้งนี้คือบรูไน เวียดนาม ลาว กัมพูชา และพม่า ทำให้อาเซียนมี
สมาชิกเพิ่มอีกสองเท่าเป็นสิบประเทศ อาเซียนเริ่มจากการเป็นกลุ่ม
ความร่วมมือด้านการป้องกันประเทศ แต่ได้พัฒนาหายไปเป็นกลุ่ม
ภูมิภาคที่มีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ การค้า การป้องกันประเทศ
ความมั่นคงและพัฒนา อาเซียนสำคัญมากสำหรับออสเตรเลีย จาก
งานวิจัยของออสเตรเลียซึ่งเป็นหน่วยงานทางการค้าของออสเตรเลีย
กว่าหนึ่งในสามของผู้ส่งออกออสเตรเลียกว่า 44,000 รายขายของให้
กับชาติอาเซียน อันที่จริงอาเซียนกำลังทวีความสำคัญมากขึ้นสำหรับ
ออสเตรเลียในฐานะเขตการค้าเสรีระดับภูมิภาค เพราะว่ากำลังมีการ
เจรจาข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์
(ด้วยกันภายใต้กรอบความตกลงทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศ –
Closer Economic Relations, CER) นี้เป็นข่าวใหญ่เพราะว่าที่ผ่านมา
ประตูอาเซียนปิดสำหรับออสเตรเลีย ความสัมพันธ์กับกลุ่มอาเซียน
จะสำคัญเพราะว่าเศรษฐกิจของภูมิภาคนี้มีมูลค่าเกือบ 862 พันล้าน
เหรียญสหรัฐ (หรือ 1,150 ล้านเหรียญออสเตรเลีย) และอาเซียนเอง
ก็ได้ประกาศข้อตกลงกับประเทศจีน (เริ่มใช้เป็นระยะภายใน พ.ศ.
2553) และประเทศญี่ปุ่น (ภายในปี 2555) อันที่จริงถ้ามีความตกลง
เขตการค้าระหว่าง CER กับอาเซียนโดยผ่านทางข้อตกลงขยายความ

ร่วมมือ ภายในปี พ.ศ. 2569 เราอาจจะได้เห็นเขตการค้าภูมิภาคที่
ตั้งต้นจากเกาะฮอกไกโดทางตอนเหนือของญี่ปุ่นพุ่งตรงไปทางใต้ไป
ยังเมืองอินเวอร์ครากิลล์อันเป็นปลายทางสุดท้ายปลายทางก่อนถึงขั้วโลก
ใต้ก็ได้

Turtle Beach ไปเยือนมาเลเซียกันอีกครั้ง

ป้ายแรกของนักเศรษฐศาสตร์สนามบินคือมาเลเซีย ช่วงแค่
ข้ามเส้นทางยกระดับจากสิงคโปร์ มาเลเซียเคยเป็นประเทศเล็กที่มี
ประชากรเท่ากับออสเตรเลียตอนที่ผมไปเยือนที่นั่นครั้งแรกช่วงกลาง
ทศวรรษ ค.ศ. 1980 ตอนนั้นหลังจากที่ไปเยี่ยมเพื่อนๆ เจ้าของมัน
สมองระดับหัวกะทิที่สิงคโปร์เสร็จแล้ว ผมก็ขึ้นรถไฟมุ่งหน้าไปยังกรุง
กัวลาลัมเปอร์และบัตเตอร์เวิร์ทซึ่งเป็นสถานีรถไฟต่อจากปีนัง ผม
อยากไปปีนังมาแต่ไหนแต่ไร ปีนังเป็นหนึ่งใน “บ้านพี่เมืองน้อง” ของ
นครแอดิเลด ตั้งแต่ตอนที่ผมเห็นรูปในหน้าหนังสือพิมพ์ที่นายกรัฐมนตรี
ของรัฐเซาท์ออสเตรเลียขณะนั้นคือดอน ดันสตัน ถีบรถสามล้อพา
อาเดล โกอ ภรรยาของเขาที่เกิดในมาเลเซีย ชมเมืองในระหว่างเทศกาล
“สัปดาห์ปีนัง” ในแอดิเลด ตอนนั้นในแบ็กแพ็คของผมก็มีนวนิยายเกี่ยว
กับมาเลเซียชื่อ *Turtle Beach* เขียนโดยนักประพันธ์ชาวออสเตรเลีย
ชื่อบลานซ์ ดัลปุเก้ ติดตัวมาด้วย ชื่อนวนิยายเล่มนี้ได้รับแรงบันดาลใจ
มาจากเต่าทะเลยักษ์ที่ขึ้นบกมาวางไข่ที่หาดทางชายฝั่งตะวันออก
ของมาเลเซีย ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ

ตอนที่นักเศรษฐศาสตร์สนามบินเพิ่งไปกัวลาลัมเปอร์เป็นครั้ง
แรก เขาอนอยู่ที่โรงงานเฟอร์นิเจอร์แห่งหนึ่งในย่านชายขอบของใจกลาง
เมืองที่ชื่อว่าเซนตุล โรงงานแห่งนี้เป็นของพ่อเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย

คนหนึ่งชื่อโอ ไว เซ็ง ผู้ซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชนชาวจีนที่ขยันบากบั่น ตอนนั้นเซนต์ลูเป็นย่านชานเมืองที่มีคนเชื้อสายอินเดียนอาศัยอยู่ เป็นส่วนใหญ่ และโอ เซ็งกับผมจะต้องคอยหลีกเลี่ยงให้กับบรรดาวัคคัด้ลัทธิเวลาเราเดินทางกลับ “บ้าน” ที่โรงงานเฟอร์นิเจอร์ (บริเวณที่พักอาศัยของครอบครัวโออยู่ติดกับโรงงาน)

ตอนที่ผมกลับไปเยือนอีกครั้งหนึ่งอีกยี่สิบปีต่อมา เซนต์ลูอันที่จริงแล้วทั้งประเทศมาเลเซียเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ ไม่มีวัคเพื่อนพ้องตามถนนอีกต่อไปแล้ว และมาเลเซียมีตีกระทบอย่างเช่นตีคเบโตรนาสที่สูงตระหง่านประดับย่านธุรกิจใจกลางกรุงกัวลาลัมเปอร์ นอกจากนี้ชายฝั่งภาคตะวันออกของมาเลเซียก็เป็นที่รู้จักในด้านการลงทุนเหมืองแร่ ควบคู่ไปกับเต่าทะเลที่ปลานธ ดัลปูเก้เขียนถึง เกรนจ์ ริซอร์เสสซึ่งเป็นบริษัทจากออสเตรเลียประกาศโครงการร่วมทุนมูลค่า 400 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย ซึ่งนับเป็นข่าวดีเพราะออสเตรเลียไม่ค่อยได้ไปลงทุนในมาเลเซียมากเสียเท่าใด เจมส์ ไวส์ ทูตออสเตรเลียในกัวลาลัมเปอร์กล่าวว่า “เป็นการเดินทางเดียวซะมากกว่า ชาวมาเลเซียไปลงทุนกันครึกโครมในออสเตรเลีย ถ้าไม่นับอย่างบลูสโกปสตีล เลห์ตันส์ อันเซลล์ กับซีเอสอาร์บิลด์ดิ้งโปรดักส์แล้ว เรามาลงทุนกันที่นี้ บางตามาก โครงการใหม่ของเกรนจ์ ริซอร์เสสนี้เป็นข่าวดีมากสำหรับที่นี้” ปีเตอร์ เคน ผู้แทนการค้าของออสเตรเลียในกัวลาลัมเปอร์เห็นด้วย “แม้เราจะเห็นผู้ประกอบการขนาดเล็กและกลางมาเยือนมาเลเซียไม่ขาดสาย และความสัมพันธ์ทางการค้าของเราก็แข็งแกร่งดี แต่ถ้าเป็นเรื่องการลงทุนแล้ว เรายังคงเห็นแต่ผู้เล่นหน้าเดิมจากภาคธุรกิจใหญ่ของออสเตรเลีย”

ทำไมออสเตรเลียจึงไม่ค่อยใส่ใจใต้ด้านธุรกิจกับมาเลเซีย? เหตุผลประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าในขณะที่เราแห่กันไปหาลู่ทาง

ในประเทศจีน เราละเลยหลายชาติอาเซียนไป อีกสาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศเป็นขาลงมานานเกินไปในช่วง โดยเฉพาะเวลาเกิดเหตุปะทะคารมระหว่างนายกรัฐมนตรี ดร.มหาธีร์ โมฮัมหมัดกับนายกรัฐมนตรีพอล คีตติงของออสเตรเลียในเรื่องคุณประโยชน์ของความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก หรือเอเปค (Asia-Pacific Economic Cooperation, APEC) ในช่วงต้นทศวรรษ ค.ศ. 1990 อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าสถานการณ์ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างออสเตรเลียกับมาเลเซียจะเป็นอย่างไร สัมพันธภาพในระดับประชาชนของสองประเทศยังคงแข็งแกร่งอยู่เสมอ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาชาวมาเลเซียยังคงส่งลูกหลานไปเรียนหนังสือตามมหาวิทยาลัยในออสเตรเลีย และบางแห่งอย่างเช่นโมนาซ ก็ได้มาตั้งวิทยาเขตในมาเลเซีย ด้วยเหตุนี้นักศึกษาออสเตรเลียจำนวนมาก (เช่นนักเศรษฐศาสตร์สนามบิน) จึงได้ผูกมิตรกับชาวมาเลเซียและมาเยือนประเทศนี้ในเวลาต่อมา

ยิ่งไปกว่านี้ อนาคตที่จะมีการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างมาเลเซียกับออสเตรเลีย (Malaysia-Australia Free Trade Agreement, MAFTA) อาจมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านการลงทุนให้เทียบเท่ากับระดับความสัมพันธ์ทางการค้า ผู้ส่งออกจากออสเตรเลียที่ขายของให้มาเลเซียอยู่แล้วจะสามารถสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนในอนาคต การร่วมทุน หรือหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ภาคบริการสุขภาพ การศึกษา และบริการทางการเงิน เป็นสาขาที่เปิดทางให้กับธุรกิจออสเตรเลียเข้ามามีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจของมาเลเซีย จากการที่ระดับรายได้สูงขึ้นในมาเลเซียย่อมมีความต้องการสำหรับการศึกษาที่ดีขึ้นและมากขึ้น ผู้ให้บริการด้านสุขภาพของออสเตรเลียมีแนวโน้มที่จะดำเนินรอยตามความสำเร็จของสถาบัน

การศึกษาและเปิดสาขาตัวแทนในมาเลเซีย นอกจากนี้โครงการความร่วมมืออย่างเช่นการลงทุนโดยเกรนจ์ ริชชอร์สเตจจะเป็นส่วนหนึ่งของ การขยายบทบาทของออสเตรเลียในประเทศมาเลเซีย

ความคึกคักของกิจกรรมด้านเศรษฐกิจเช่นนี้ล้วนเป็นข่าวดียิ่ง แต่กระนั้นขอให้พวกเขาตั้งความหวังว่าจะยังคงมีพื้นที่ให้บรรดาเต้ายักษ์ขึ้นมาวางไข่ได้ที่เตอร์เติลบีช

มิตรจิตมิตรใจแบบไทยๆ

กรุงเทพฯ เป็นป้ายต่อไปถัดจากมาเลเซีย ประเทศไทยเป็นมิตรที่ดีของออสเตรเลียเสมอมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสำคัญที่ความสัมพันธ์ระหว่างเรากับเพื่อนบ้านในอาเซียนเข้มแข็งเกลียว เช่นเมื่อปี พ.ศ. 2536 ระหว่างการประชุมผู้นำเอเปคที่ซีแอตเติล ตอนที่นายกรัฐมนตรีมหาธีร์กับคิดติงประคารมกันผ่านทางสื่อนานาชาติ ผู้ที่ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือออสเตรเลียไว้คือ ดร.ศุภชัย พานิชภักดิ์ รองนายกรัฐมนตรีไทยในขณะนั้น ดร.ศุภชัยได้สื่อสารอย่างชัดเจนในการประชุมด้านการค้าระดับสูงในเมลเบิร์นว่า ออสเตรเลียเป็นส่วนสำคัญของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกและประเทศไทยถือว่าออสเตรเลียเป็นพันธมิตรด้านเศรษฐกิจที่สำคัญกับเป็นมิตรประเทศที่ดี บทบาทของ ดร.ศุภชัยครั้งนั้นช่วยให้ออสเตรเลียเดินหน้าสานสัมพันธ์ด้านการค้าในเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชาติอาเซียน และส่งสารที่ชัดเจนไปยังภูมิภาคเกี่ยวกับความเป็นผู้นำของไทยในเรื่องนโยบายด้านการค้า

อีกกว่าทศวรรษต่อมา ประเทศไทยยังคงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในฐานะพันธมิตรหลักด้านเศรษฐกิจของออสเตรเลีย ออสเตรเลีย

ได้ลงนามในข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับไทย (ชื่อข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทยกับออสเตรเลีย Thailand-Australia Free Trade Agreement, TAFTA) และออสเตรเลียกับไทยก็ได้พัฒนาความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและการค้ากันอย่างแข็งขันด้วย

ดังนั้น จากมุมมองของออสเตรเลีย ประเทศไทยสำคัญอย่างไร? ตอนที่นักเศรษฐศาสตร์สนามบินไปประเทศไทยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2528 ภายหลังจากที่อยู่อย่างสุขสบายด้วยน้ำใจของเพื่อนฝูงร่วมมหาวิทยาลัยกับครอบครัวของพวกเขาในสิงคโปร์และมาเลเซีย กรุงเทพฯ ถือเป็นสิ่งที่ท้าทาย พอผมมาถึงสถานีรถไฟที่กรุงเทพฯ จากบัตเตอร์เวิร์ท/ปีนัง ก็โดนบรรดาสิบแปดมงกุฎท้องถิ่นห้อมล้อมจะมาผูกมิตรกับผมและพาเที่ยวชมมหานครของพวกเขา และแล้วก็มีลูกจ้างของหน่วยงานท่องเที่ยวของรัฐเข้ามาช่วยชีวิตผมไว้ เขาพาผมท่องกรุงเทพฯ อยู่หนึ่งสัปดาห์และไม่เพียงแต่อนุญาตให้ผมพักอยู่กับเขาเท่านั้น (จะว่าไปแล้ว ไปพักอยู่กับบ้านเล็กบ้านน้อยหลายบ้านของสาว ๆ เขามากกว่า) แต่ยังคงพาผมเข้าไปตามสถานท่องเที่ยวที่สำคัญทั่วเมือง ที่นี้หมกเม็ดไว้ตรงไหน? ไม่มีการหมกเม็ด เขาผู้นั้นเป็นเพียงคนที่อบอุ่นและมีน้ำใจ ที่มีความภาคภูมิใจในเมือง ในประเทศและวัฒนธรรมของเขาอย่างสูงเท่านั้นเอง ไม่มีบาดแผลความขมขื่นประการใดเกี่ยวกับชาวต่างชาติหรือนักล่าอาณานิคมชาวยุโรป คนไทยสามารถพึ่งพาประเพณีของตนเองได้

แน่นอน ตอนนั้นผมรู้สึกงงกับความยากจนของกรุงเทพฯ ตอนนั้น แต่ตอนที่ผมกลับไปเยือนอีกครั้งอีกยี่สิบปีต่อมา ผมก็ได้พบกับความเจริญรุดหน้าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นแม้ในหัวงที่ประเทศไทยเจอผลกระทบจากการลดค่าเงินบาทในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย พ.ศ. 2540 ถึง 2542

ตอนที่ผมไปเที่ยวประเทศไทยครั้งแรกตั้งแต่ทศวรรษ ค.ศ. 1980

ผมถามทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทยไมลส์ คูปาเกี่ยวกับความ
แข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของประเทศไทย “เศรษฐกิจไทยก้าวหน้าใน
ระดับต้นๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ท่านทูตอธิบาย “เป็น
ที่สองรองจากอินโดนีเซียเท่านั้นในภูมิภาค ในเรื่องขนาด และเศรษฐกิจ
ไทย เช่นเดียวกับเกาหลีใต้ พื้นตัวอย่างรวดเร็วจากวิกฤตทางการเงิน
ในห้วง พ.ศ. 2540 ถึง 2542 รูปแบบทางการค้าของไทยกับออสเตรเลีย
เกื้อหนุนซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี” ท่านทูตคูปากำลังไปประจำประเทศ
ไทยเป็นวาระที่สามและท่านรู้สึกทั้งกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่นั่น
นับตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษ ค.ศ. 1970 “แน่นอน คนไทยมีวัฒนธรรม
ที่แข็งแกร่งและที่พวกเขาแสนภาคภูมิใจ แต่ขณะเดียวกันคนไทยก็มี
ความสามารถในการที่จะรับเอาข้อได้เปรียบทั้งหลายของเศรษฐกิจ
โลกสมัยใหม่เข้ามาปรับใช้ ชีตความสามารถในการผสมผสานทั้งสอง
สิ่งนี้เข้าด้วยกันเป็นที่น่าประทับใจอย่างยิ่ง”

แล้วที่นี้ออสเตรเลียจะได้ประโยชน์จากข้อตกลงทางการค้ากับ
ไทยอย่างไร? จัสติน บราวน์ หัวหน้าทีมเจรจาฝ่ายออสเตรเลียบอกว่า
ออสเตรเลียสามารถที่จะแสวงหาโอกาสทางธุรกิจได้ในหลายสาขา
ตั้งแต่ธุรกิจการเกษตร อาหารแปรรูป เหล็ก ชิ้นส่วนรถยนต์ และยา
นอกจากนี้ ผู้แทนการค้าอาวุโสออสเตรเลียประจำประเทศไทยคาเมรอน
แม็คมิลเลียนมองด้วยว่า ผู้ส่งออกภาคบริการของออสเตรเลีย เช่น ด้าน
กฎหมาย สถาปัตยกรรม และวิศวกรรมจะได้ประโยชน์จากข้อตกลงเขต
การค้าเสรีมากมายเช่นกัน “ภาคธุรกิจบริการของออสเตรเลียได้มาตั้ง
มั่นในกรุงเทพฯ แล้ว โดยมีบริษัทที่ปรึกษาทางกฎหมายเช่นมินเทอร์
เอลลิสัน และบริษัทด้านสถาปัตยกรรมอย่างเช่นวู้ดบากอด” เขาตั้ง
ข้อสังเกต “ผู้ส่งออกภาคบริการที่พึ่งพาองค์ความรู้เช่นนี้ใช้กรุงเทพฯ
เป็นฐานที่จะไปทำธุรกิจในประเทศลาว กัมพูชา และเวียดนาม ซึ่ง

ตรงนี้ก็ส่งเสริมสถานภาพของประเทศไทยในฐานะหุ้นส่วนการค้าที่สำคัญสำหรับภาคบริการของออสเตรเลีย” ในด้านวิศวกรรม แกรห์ม สโตรราห์แห่งออสเตรเลียบน ซัมมารีน คอร์ปอเรชั่น ของการทำแอดิเลด ซึ่งมีสำนักงานต่างประเทศอยู่ที่กรุงเทพฯ บอกว่า “มีโอกาสมากมายสำหรับบริษัทออสเตรเลียในประเทศไทย ทักชะกับความรู้ด้านวิศวกรรมของเราเป็นที่ยอมรับนับถืออย่างมากและคนไทยก็ชอบชาวออสเตรเลีย”

จากมุมมองของไทย ทาฟต้าจะช่วยให้ไทยส่งออกสินค้าเกษตรกับอุตสาหกรรมไปยังออสเตรเลียได้มากขึ้น ดร.นิลสุวรรณ ลีลารัศมี เน้นถึงลักษณะการเกื้อหนุนซึ่งกันและกันของการค้าไทยกับออสเตรเลีย “บรรดาผลไม้และผักที่ปลูกในภูมิภาคเขตร้อนอย่างประเทศไทยหาไม่ได้ในออสเตรเลีย ขณะเดียวกัน ออสเตรเลียเองก็มีสินค้ามากมายที่ไทยผลิตไม่ได้ และก็เป็นเช่นนี้เหมือนกันสำหรับภาคการผลิต”

ดังนั้น ดูเหมือนว่าความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับไทยอยู่ในสภาพที่แข็งแกร่งและจะดียิ่งไปกว่านี้ด้วยข้อตกลงการค้าเสรี ขณะที่ความสัมพันธ์ส่วนตัวของเรากับประเทศไทยในระดับสูงยังคงแน่นแฟ้น นับตั้งแต่ ดร.ศุภชัยแสดงการสนับสนุนออสเตรเลียอย่างแข็งขันเมื่อสิบกว่าปีก่อน จากนั้น ดร.ศุภชัยก็ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการองค์การการค้าโลกด้วยแรงสนับสนุนจากออสเตรเลีย อันที่จริงแล้วจากการที่ ดร.ศุภชัยหนุนออสเตรเลียและจากการที่อดีตรองนายกรัฐมนตรีของเรา ทิม พิชเชอร์ชอบทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นไทย เราน่าจะพิจารณาเกมฟุตบอลกระชับมิตร อาจชื่อถ้วยรางวัลศุภชัย-พิชเชอร์ ภายใต้สัมพันธภาพฟุตบอลเอเชีย สัมพันธ์และสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ถ้าทำได้ก็คงจะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศเรากระชุ่มกระชวยมากขึ้นในขณะที่ประเทศไทยฟื้นฟูประชาธิปไตยและเปิดโอกาสให้หลายสิ่งหลายด้านในความสัมพันธ์ก้าวหน้าต่อไป

การฟื้นฟูประเทศอินโดนีเซีย ล้มล้างจะทำให้อินโดนีเซียบูมบูบได้ไหม?

จุดหมายปลายทางถัดไปคืออินโดนีเซีย หนึ่งในประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลก และมีชัยภูมิอยู่ที่ปากประตูทางเข้าประเทศออสเตรเลียพอดี อินโดนีเซียมีบทบาทอยู่ในจิตใต้สำนึกของออสเตรเลียอยู่เสมอมา แต่แม้ว่าจะเป็นเพื่อนบ้านใกล้เคียงกัน ชาวออสเตรเลียกับชาวอินโดนีเซียไม่ค่อยได้รู้จักกันและกันดีนัก การเดินทางสำรวจรอบกรุงจาการ์ตาจะช่วยให้ดีขึ้นไหม? หรือว่าผมเพียงแค่นี้ดูยอดภูเขาน้ำแข็งขณะที่พยายามจะเข้าใจทั้งหมดที่อยู่ริเปล่า?

พูดถึงอินโดนีเซีย ผมมักหวนคิดไปถึงหนังสือปีเตอร์ เวียร์เมื่อปี พ.ศ. 2525 ชื่อเรื่อง *The Year of Living Dangerously* (หนึ่งในหนังสือแรกๆ ของเมล กิบสัน) ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับรัฐประหารเพื่อโค่นล้มประธานาธิบดีซูการ์โนผู้ก่อตั้งประเทศเมื่อช่วงทศวรรษ ค.ศ. 1960 อย่างไรก็ตาม พ.ศ. 2540 เป็นปีที่อันตรายเช่นกันในแง่เศรษฐกิจสำหรับอินโดนีเซีย ใน พ.ศ. 2540 อินโดนีเซียเป็นเบี้ยตัวหลักตัวหนึ่งที่มีอันดับดิ่งลงปรนเปรหว่างวิกฤตการเงินในเอเชียในปีนั้น โดยเผชิญกับการล่มสลายในเชิงสถาบันและการล่มสลายไปในที่สุดของรัฐบาลอดีตประธานาธิบดีซูฮาร์โต กองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือไอเอ็มเอฟถูกขอให้เข้ามาดำเนินการช่วยเหลือทางการเงิน และผู้สังเกตการณ์ทางด้านเศรษฐกิจอีกหลายราย รวมทั้งสตีเฟน เกรนิวิลล์ ซึ่งเป็นรองผู้ว่าการธนาคารกลางออสเตรเลีย และเคยเป็นนักการทูตในจาการ์ตามาก่อนที่จะทำงานกับแบงก์ชาติ ต่างมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือให้อินโดนีเซียร่างนโยบายปฏิรูปและฟื้นฟู

อย่างไรก็ดีมากกว่าหนึ่งทศวรรษได้ผ่านไปแล้วสำหรับวิกฤต

แห่งปี พ.ศ. 2540 และบรรดาผู้รู้กับเจ้าหน้าที่ต่างรายงานว่าภาพรวมสถานการณ์ดีขึ้น ทำไมจึงเป็นเช่นนี้? ประการแรกสุดเลย ผมได้ยินมาว่าผลงานด้านเศรษฐกิจของอินโดนีเซียดีขึ้นอย่างมาก ประการที่สอง บรรดาผู้กำหนดนโยบายของอินโดนีเซียทั้งหลายต่างพร้อมใจกันก้าวเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูบูรณะเศรษฐกิจ และประการที่สาม อินโดนีเซียได้กลายเป็นประเทศที่มีประชาธิปไตยเต็มใบในวาระของประธานาธิบดีซูฮาร์โต บัมบัง ยุทโธโยโน (หรือที่รู้จักกันในนาม “บัมบัง” หรือ “เอสบีวาย”)

นอกจากนี้อินโดนีเซียยังได้พัฒนาศักยภาพในด้านการศึกษานโยบายเศรษฐกิจ ดร.ศรี มัลยานี อินทรวาตี รัฐมนตรีการคลังของอินโดนีเซีย ได้รับรางวัลรัฐมนตรีคลังของโลกโดยนิตยสาร *Euromoney* (อดีตรัฐมนตรีคลังออสเตรเลียพอล คิตติงก็เคยได้รับรางวัลนี้เมื่อปี พ.ศ. 2527) ที่ปรึกษาหลายคนของเธอได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมจากออสเตรเลีย โดยมีสายสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นกับแวดวงวิชาการและธุรกิจของเรา

ว่าแต่ว่าพลังของประชาธิปไตยอินโดนีเซีย และเรื่องการให้คำปรึกษาด้านนโยบายเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกัน ได้เปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับบรรยากาศการลงทุนของอินโดนีเซียหรือไม่? ถ้าดูแค่ตัวเลขโดยลำพัง นักเศรษฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยอินโดนีเซีย ดร.ซาทิบ บาศรีชี้ว่า สัดส่วนการลงทุนต่อจีดีพีของอินโดนีเซียอันที่จริงแล้วมีสัดส่วนที่สูงกว่าอีกหลายเศรษฐกิจอาเซียนเช่นของมาเลเซีย อย่างไรก็ตาม อาจเป็นเรื่องที่ว่า บรรยากาศการลงทุนในอินโดนีเซียที่ดี “เป็นเรื่องจำเป็นแต่ไม่เพียงพอ” สำหรับการพัฒนาต่อไป ตัวอย่างเช่น “ข้อจำกัดในเรื่องขีดความสามารถ” ในฟากอุปทานยังคงเป็นอุปสรรคของการพัฒนา โดยที่มองกันว่าการปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐานกับระบบ

ภาษีจะเป็นการตอบสนองที่สำคัญเพื่อผลักดันให้การปฏิรูปเศรษฐกิจ รุดหน้า ยิ่งไปกว่านี้ แรงจูงใจที่สำคัญๆ บางประการในเชิงสถาบัน เช่นการมีผลบังคับใช้ของสัญญาฉบับหลักนิติรัฐ นักวิเคราะห์ทั้งชาว อินโดนีเซียเองและต่างชาติต่างมองว่าเป็นสิ่งที่ต้องมีการปรับปรุง ให้ดีขึ้น

สาขาไหนที่โดดเด่นพร้อมให้ออสเตอร์เลียมาลงทุน? ด้วยหลาย เหตุผลสาขาการธนาคารและโทรคมนาคมเป็นเพชรประดับมงกุฏ เศรษฐกิจของอินโดนีเซีย มีการควบรวมกิจการธนาคารกันอย่างกว้าง ขวางในอินโดนีเซียและปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ก็คลี่คลายลง ทั้ง ธนาคารเอเอ็นแซด (ที่ไปลงทุนใน Panin Bank) กับเดอะ คอมมอนเวลท์ (ที่มีบริษัทลูกที่ถือกรรมสิทธิ์เต็มในนาม PT Bank Commonwealth) ดำเนินการร่วมทุนก่อนที่จะเกิดวิกฤตทางการเงินในปี พ.ศ. 2540 ตอนนี พวกเขาต่างกำลังเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการลงทุนด้วยวิสัยทัศน์ ระยะยาวและมีธุรกิจที่ทำกำไรในอินโดนีเซีย ยิ่งไปกว่านี้ภาคสื่อสาร โทรคมนาคมกำลังรุดหน้าด้วยความแข็งแกร่งยิ่งด้วยพลังของประชากร เยาวชนในอินโดนีเซีย แต่กระนั้นยังคงต้องมีการปฏิรูปในระดับเศรษฐกิจ จุลภาคต่อไป ในสาขาอุตสาหกรรมดั้งเดิมอย่างเช่นเหมืองแร่และป่าไม้ เพื่อรับมือกับความท้าทายของปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก

และแน่นอนก็มีประเด็นไอเอ็มเอฟ สตีเฟน ชวาร์ทซ์ ผู้อำนวยการประเทศอินโดนีเซีย เชื่อว่าอินโดนีเซียได้บรรลุซึ่งเสถียรภาพด้าน เศรษฐกิจมหภาค โดยตอนนี้เศรษฐกิจเติบโตในระดับร้อยละ 5 ถึง 6 สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อจีดีพีก็อยู่ในวิสัยที่บริหารได้และมีการสะสม เงินทุนสำรอง อันที่จริงแล้วด้วยสภาพผลประกอบการทั้งด้านเศรษฐกิจ มหภาคกับการคลังระดับนี้ อินโดนีเซียได้ชำระหนี้เงินกู้จากไอเอ็มเอฟ ก่อนครบกำหนดสี่ปี ซึ่งเป็นสิ่งที่ชวาร์ทซ์กล่าวว่าทำให้ชาวอินโดนีเซีย

รู้สึกภาคภูมิใจอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังทำให้ชีวิตของเจ้าหน้าที่ไอเอ็มเอฟ ในจากรัตนาดีขึ้นภายหลังจากที่หน่วยงานนี้เป็นที่ไม่ชอบชื่อนำเมื่อ ตอนปี พ.ศ. 2540 “ทุกวันนี้บรรยากาศเปลี่ยนไปมาก ผมสามารถบอก กับผู้คนที่ผมเจอได้เต็มปากเต็มคำที่ผมทำงานที่ไหน ยกเว้นแต่กับ คนขับแท็กซี่” เขาว่า

กว่าสิบปีภายหลังจากวิกฤตเมื่อปี พ.ศ. 2540 ดูเหมือนว่าอินโดนีเซีย จะกลับมาเย็นบนขาของตัวเองได้อย่างเต็มภาคภูมิอีกครั้งหนึ่งกับประชา ธิปไตยที่เปิดกว้างและพันธกิจที่จะปฏิรูปเศรษฐกิจ แต่อินโดนีเซียยังคง จำเป็นต้องดำเนินการปฏิรูปเชิงสถาบันอย่างมีนัยสำคัญเพื่อดึงดูด การลงทุนต่างประเทศที่ยั่งยืน พวกเราคงได้แต่ช่วยกันตั้งความหวัง ว่าเศรษฐกิจของอินโดนีเซียจะฟื้นตัวต่อไปและเจ้าหน้าที่ไอเอ็มเอฟ ในอินโดนีเซียสามารถยึดคอกบอกกับคนขับแท็กซี่ในจากรัตนาว่าพวกเขาทำงานที่ไหน

สยองขวัญที่กรุงมะนิลา สู้รบกับฟิลิปปินส์

จุดหมายปลายทางสุดท้ายของการทัวร์ชมเศรษฐกิจอาเซียน ในหลักสูตรเร่งรัดคือที่ฟิลิปปินส์ ชาติแห่งปริศนาที่ผนวกเอาอิทธิพล สเปน ไซปรัส อเมริกัน ญี่ปุ่น และของท้องถิ่นอันเป็นผลมาจากหลายปีแห่ง การเป็นอาณานิคมและเป้าหมายแห่งการรุกราน ฟิลิปปินส์เริ่มเป็นจุด สนใจของนักเศรษฐศาสตร์สนามบินเมื่อปี พ.ศ. 2518 ช่วงที่มาร์คอส ปกครองประเทศ ในช่วงที่ประเทศนี้กำลังเป็นเจ้าภาพมหกรรมกีฬาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก คือการชกมวยชิงแชมป์รุ่นเฮวีเวตระหว่างมุฮัมหมัด “ผู้ยิ่งใหญ่ที่สุด” อาลีกับโจ “สิงห์รมควัน” เพรเชียร์ นักชกทั้งสองต่อสู้ กันฟาดฟันกันอย่างทันทานต่อความเจ็บปวดแสนสาหัสในสิบห้ายก

โทด มวณัดสนั่นโลกนี้ ซึ่งเป็นตอนที่สามแห่งมหากาพย์อาลี-เฟรเซียร์ ถูกขนานนามว่า “สยองขวัญแห่งกรุงมะนิลา” และเป็นภาคต่อจาก “คำรามสะท้านป่า” ในประเทศซาอีร์ (ที่ซึ่งอาลีได้ตำแหน่งแชมป์กลับคืนมาจากจอร์จ โฟร์แมนผู้เตะตามากกว่า)

“คำรามสะท้านป่า” เป็นหัวใจของหนังสือการ์ตูนที่ได้รางวัลออสการ์ เรื่อง *When We Were Kings* ขณะที่ “สยองขวัญในมะนิลา” ยังคงเป็นที่จดจำตรึงใจของผู้ชมชาวออสเตรเลียสำหรับบทสัมภาษณ์ก่อนขึ้นเวทีระหว่างดาราตลกชื่อดังทางทีวีชื่ออนอร์แมน กันสตันกับมุฮัมหมัด อาลี อาลีผู้เป็นนักแสดงตลกตลก แสดงท่าทีโกรธเกรี้ยวใส่กันสตันระหว่างการสัมภาษณ์ และก็ความแรงก็ทวีขึ้นหนักกว่าที่เขาเคยเป็นกับโจ เฟรเซียร์กับจอร์จ โฟร์แมน และในความเป็นอาลี เขาเล่นกับกลองอย่างเชี่ยวชาญพอกับลีลาชกมวยของเขาบนเวทีคาดเชือก

อีกสามสิบปีต่อมา ก็มีการประจัญบานทำนองเดียวกันอันเป็นจุดสนใจของทั้งหมู่เกาะ แต่เพียงนี้ ในระหว่างที่นักเศรษฐศาสตร์สนามบินเยือนกรุงมะนิลา มีการปล่อยหมัดกันในห้องพิจารณาคดีในศาลแทนที่จะเป็นสนามมวย เมื่อหลายยกผ่านไป เป็นระยะเวลาหลายปีแทนที่จะเป็นนาที กับอุทธรณ์หลายรอบ ศาลฎีกาในกรุงมะนิลาในท้ายที่สุดก็ตัดสินอนุญาตให้บริษัทต่างชาติถือหุ้นในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในประเทศฟิลิปปินส์ได้ คำพิพากษานี้เท่ากับเปิดประตูให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาจับบทบาทในภาคทรัพยากรที่สำคัญที่ไม่มีใครเคยได้รับโอกาสมาก่อน

“นี่เป็นข่าวใหญ่สำหรับออสเตรเลีย” อลัน มอร์เรล ผู้แทนการค้าอาวุโสของออสเตรเลียในกรุงมะนิลา กล่าว “ซึ่งจะให้ความแน่นอนสำหรับนักลงทุนและฟิลิปปินส์มีแหล่งสินแร่มากมายที่ยังไม่ได้รับการสำรวจ ในขณะที่มีการต่อสู้กันในเวทีกฎหมาย เราหวังว่าบริษัทเหมือง

แร่ต่างๆ ของออสเตรเลียจะทบทอนท่าที่ต่อฟิลิปปินส์เสียใหม่” เขาว่า
แน่นอน ผลกระทบของคำพิพากษาศาลฎีกาฟิลิปปินส์จะมีนัย
สำคัญต่อประเทศฟิลิปปินส์ ฟิลิป วอลเลซ นักธุรกิจชาวออสเตรเลีย
และนักวิเคราะห์ที่เป็นที่รู้จักในแวดวงสื่อต่างชาติที่นั่นเชื่อว่าการขยาย
ตัวของอุตสาหกรรมเหมืองแร่จะนำมาซึ่งคุณภาพการต่อเศรษฐกิจของ
ประเทศ ในคำปราศรัยของเขาต่อเวทีเศรษฐกิจวอลเลซอันทรงอิทธิพล
เขาพูดว่า “ศักยภาพของทรัพยากรเหมืองแร่ของประเทศนี้มีการประเมิน
ไว้ว่ามีมูลค่าถึง 840,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เราคาดว่ากิจกรรมการ
สำรวจจะเพิ่มขึ้นเป็นมูลค่า 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากการลงทุน
ในสินค้าทุนเท่ากับ 3.2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในโครงการใหม่ๆ ใน
ช่วงห้าถึงสิบปีนับจากนี้ และต่อจากนั้นเราคาดว่ากรรมผลิตสินแร่จะ
เพิ่มขึ้นเป็นมูลค่า 3.7 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ พร้อมกับการสร้างงานใหม่
อีก 10,000 อัตรา”

แน่นอนการดำเนินการของศาลฎีกาไม่ได้หยุดอยู่ที่บริษัทในสาขา
ที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ที่ดำเนินธุรกิจในประเทศฟิลิปปินส์
ตัวอย่างเช่น เลห์ตันคอนแทรกเตอร์ส มีบทบาทในเรื่องการก่อสร้าง
และอุปกรณ์เกี่ยวกับเหมืองแร่ ร่วมกันกับซัพพลายเออร์รายเล็กอื่นๆ
ไม่เคิล เทมเปิลตัน ผู้จัดการฝ่ายการเงินและบริหารของเลห์ตันทำงาน
ในฟิลิปปินส์มาได้พักหนึ่งและเขามองว่าคำพิพากษาของศาลฎีกา
เป็นสัญญาณที่ดี “ประเทศฟิลิปปินส์โดนประเมินต่ำกว่าความเป็น
จริงและเป็นมันนอกสายตา พัฒนาการทางกฎหมายล่าสุดนี้เกิดขึ้น
ในจังหวะที่ดีจริงๆ” เขาอธิบาย เทมเปิลตันเป็นเสาหลักของชุมชน
ชาวออสเตรเลียพลัดถิ่นในกรุงมะนิลาและทำกิจกรรมแข่งขันใน
สหภาพรักบี้ฟุตบอลฟิลิปปิน

อย่างไรก็ตามข้อมูลจากสำนักงานผู้แทนการค้าของออสเตรเลีย

ในมะนิลาระบุว่า ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่ต่อสู้ศึกในชั้นศาลอยู่ ภาคธุรกิจอื่นมีความเคลื่อนไหวศึกคึกมากกว่า รวมทั้งบรรดาบริษัทที่เป็นที่รู้จักกันอยู่ในด้านการส่งออกเช่นอาหารและเครื่องดื่ม (รวมถึงไวน์) ใอที่กับไตรมาสแรก กับสาขาอื่นเช่นการศึกษาและบริการภาคการเงิน

ในอุตสาหกรรมไวน์ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่มาจากเซาท์ออสเตรเลียกำลังประสบความสำเร็จทั้งในเรื่องราคาและคุณภาพสินค้า เบิร์ตต์ โทลเฮิร์สต์ ที่มาจากครอบครัวผลิตไวน์ชื่อดังจากเซาท์ออสเตรเลียทำกิจการไวน์คลับที่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในมาเก๊าที่ย่านธุรกิจในกรุงมะนิลา “ต้องใช้เวลาตั้งตัวสักพัก แต่หลังจากนั้นผมเห็นว่าฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่เราทำธุรกิจได้ดี หลังจากมีประสบการณ์ทำงานมาแล้วที่ออสเตรเลียกับฮ่องกง ผู้คนที่นี้รู้จักไวน์อย่างดี และออสเตรเลียมีชื่อเสียงเลื่องลือในทางที่ดีแม้ว่าฟิลิปปินส์จะมีความใกล้ชิดกับสเปนและอเมริกามากกว่า” เขาเล่า การเติบโตของยอดขายไวน์ดีคู่กันมากับความขายนิตยสารอาหารกูร์เมต์จากออสเตรเลีย จากคุณูปการของชื่อเสียงว่าออสเตรเลียเป็นผู้ผลิตอาหารสดที่ “สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” แดน วิลเลียมส์ ผู้แทนการค้าของออสเตรเลียประจำฟิลิปปินส์กล่าวว่า “ชั้นขายของตามซูเปอร์มาร์เก็ตในมาเก๊าเต็มไปด้วยผลิตภัณฑ์อาหารจากออสเตรเลีย และเรามีลูกค้าด้านอุตสาหกรรมอาหารกว่าห้าสิบล้านในมะนิลา”

ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ฟิลิปปินส์กำลังกลายเป็นตลาดสำคัญด้านสื่อสารไตรมาสแรก เวทีธุรกิจวอลเลซประเมินว่า “มีธุรกิจคอลเซ็นเตอร์มากกว่า 67 แห่งในฟิลิปปินส์ที่มีการจ้างงานคน 40,000 กว่าอัตรา บริษัทข้ามชาติอย่างน้อย 19 รายรวมศูนย์ปฏิบัติการหลังร้านไว้ที่นี่ รวมทั้ง P & G เอไอจีกับธนาคารเอชเอสบีซี” ความที่ชาว

ฟิลิปปินส์พูดภาษาอังกฤษได้คล่อง พร้อมกับชื่อเสียงในด้านความเป็นมิตรกับการบริการลูกค้าที่มีประสิทธิภาพของที่นี่เป็นปัจจัยหลักที่ดึงดูดการลงทุนแห่งนี้

ยิ่งไปกว่านั้น การขายเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้รับความนิยมเคลื่อนจากความที่ชาวฟิลิปปินส์คลั่งไคล้ในของเล่นเกี่ยวกับการสื่อสารและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้การส่งข้อความสั้นทางโทรศัพท์มือถือ ปีเตอร์ ลอร์เรนซ์ หัวหน้าเจ้าหน้าที่การเงินแห่งสมาร์ทเทลคอมมิวนิเคชั่นส์บอกว่า “ชาวฟิลิปปินส์ส่งข้อความสั้นถึงกันและกันตลอดเวลา ทำไม? เพราะว่ามันถูกกว่าการยกหูคุยกันโดยตรงในอัตราส่วน 7:1 ด้วยเหตุนี้คุณจะเห็นว่าตามบาร์และร้านอาหารทั่วมะนิลา ผู้คนจะร่วนวายกับการส่งข้อความสั้นตลอดเวลา”

ที่จริงแล้วนักเศรษฐศาสตร์สนามบินออกจะทิ้งกับการส่งข้อความสั้นในกรุงมะนิลา เพราะว่าคนฟิลิปปินส์ช่างเจ้าจะเหลือเกิน และทุกคนดูเหมือนจะเป็นนักร้องหรือคนในวงการบันเทิง มักจะเป็นที่พูดกันในที่ทำงานคนเอเชียว่า “ให้คนสิงคโปร์มาทำบัญชี แต่ให้มั่นใจว่าคนฟิลิปปินส์เป็นคนจัดงาน (และแน่นอนแสดงในงานด้วย) ปาร์ตี้วันคริสต์มาส! พรสวรรค์ของชาวฟิลิปปินส์โดดเด่นเมื่อตอนที่นักเศรษฐศาสตร์สนามบินร่วมเดินทางไปกับคณะเอเชียแปซิฟิกที่สำนักงานข่าวสารรัฐบาลสหรัฐเป็นผู้จัด (หรือที่เขาเรียกกันเล่นๆ ว่าทุนซีไอเอ) เมื่อตอนปี พ.ศ. 2537 ในการเดินทางครั้งนั้นเราต้องไปเยือนหลายเมืองทั่วสหรัฐอเมริกาเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐกับเอเชีย และในแต่ละเมืองที่เราไปเยือน สมาคมเอเชียในท้องถิ่นจะจัดงานเลี้ยงอาหารกลางวันหรืออาหารเย็น (หรืออาหารเช้าที่เข้ามา มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองที่ศิวิไลซ์น้อยกว่า) และในทุกงานในทุกเมือง คนที่จัดกิจกรรมของสมาคมเอเชียเป็นชาวฟิลิปปินส์ หรือ

พันธงไปเลยคือหญิงฟิลิปปิน เนื่องจากประเทศนี้มีผู้หญิงที่มีชีวิตชีวา และถนัดสังคม ดังนั้นผมเดาเอาว่าสัดส่วนต้นทุน 7:1 ต้องเป็นปัจจัยผลักดันพฤติกรรมการส่งข้อความสั้นในฟิลิปปินส์ แม้ว่าประเทศของคนที่ชอบแสดงออกก็ตระหนักถึงความสำคัญของราคาในเชิงเปรียบเทียบและดูออกทันทีเมื่อเจอข้อเสนอที่ดี!

จากข้อมูลของศาสตราจารย์เอมิเลียโอ ที่ อันโตนิโอ จูเนียร์ นักเศรษฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเอเชียและแปซิฟิก อุปสงค์ที่พุ่งของบริการโทรคมนาคมในฟิลิปปินส์ได้รับแรงขับเคลื่อนจากชาวฟิลิปปินพลัดถิ่นกลุ่มใหญ่มากที่ทำงานอยู่นอกประเทศ ศาสตราจารย์อันโตนิโออธิบายว่าการโอนเงินกลับประเทศของแรงงานข้ามชาติเหล่านี้เป็น “แหล่งรายได้หลักของประเทศ และยังเป็นสัดส่วนอุปสงค์หลักของการสื่อสารภายในหมู่เกาะ” ชุมชนพลัดถิ่นขนาดใหญ่นี้ยังสร้างอุปสงค์อันยิ่งใหญ่สำหรับบริการขนส่งอีกด้วย ดังที่อันนี่ปี ฮูบาฮิบ ผู้จัดการสายการบินควอนตัสในฟิลิปปินส์สามารถยืนยันได้ “เราต้องคอยเพิ่มเที่ยวบินระหว่างซิดนีย์กับมะนิลา เชื่อมกับเมลเบิร์น เพิร์ทกับบリスเบน ด้วยอยู่ตลอด”

ในด้านบริการภาคการเงิน ผู้แทนของธนาคารเอเอ็นแซดในฟิลิปปินส์จอห์นนี่ โค กล่าวว่า ธนาคารออสเตรเลียมีชื่อเสียงที่ดีในแวดวงภาคการเงินในมะนิลา “ในช่วงวิกฤตทางการเงินเมื่อปี พ.ศ. 2540-42 สถาบันของออสเตรเลียยืนหยัดเคียงข้างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เสมอมา ด้วยเหตุนี้เองเราจึงได้ใจของผู้คนในภูมิภาคนี้” เขาอธิบาย

อนาคตของการค้าออสเตรเลียกับฟิลิปปินส์จะออกมาในรูปไหน? ในสายตาของอลัน มอร์เรลแล้ว “แน่นอน คำพิพากษาของศาลฎีกาจะจำกัดอุปสรรคของการลงทุนในภาคเหมืองแร่ และจะช่วย

ในเรื่องรายได้การส่งออก แต่เราคาดหวังว่าผู้เล่นรายเล็กจะทำได้ดี ด้วยเช่นกัน จากความคึกคักของภาคการค้าปลีกของฟิลิปปินส์กับความสนใจในเรื่องโทรคมนาคม การเดินทางและภาคบริการที่กำลังเกิดใหม่”

แน่นอน มีประจักษ์พยานที่จะสนับสนุนแนวคิดของมอร์เรล งานวิจัยล่าสุดของสำนักการค้าออสเตรเลียระบุว่า มีผู้ส่งออกออสเตรเลียกว่า 14,000 รายส่งออกไปยังฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นสัดส่วนไม่น้อยหน้าตลาดประเทศร่ำรวยอย่างฝรั่งเศสกับอิตาลี ยิ่งไปกว่านี้การสำรวจของเซนสิตัสแสดงให้เห็นว่า ฟิลิปปินส์เป็นตลาดที่คึกคักสำหรับธุรกิจขนาดกลางและย่อมหรือเอสเอ็มอี โดยผู้ประกอบการระดับเอสเอ็มอีร้อยละ 4 ของออสเตรเลียส่งออกมาที่นี่ (เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ 3 ที่ขายของให้ไทย ซึ่งมีข้อตกลงการค้าเสรีกับออสเตรเลียเป็นทุนอยู่แล้ว) นี่เป็นเพียงเครื่องแสดงให้เห็นว่าคุณไม่จำเป็นต้องเป็นธุรกิจระดับมูฮัมหมัด อาลีหรือสิงห์รมควันโจ เฟรเซียร์ที่จะประสบความสำเร็จในตลาดฟิลิปปินส์

